

nova Delavska enotnost

številka 25 / letnik 57 / Ljubljana, 2. julij 1998

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Predsednik sveta delavcev Metalke Trgovine Slavko Omahen je v pogovoru povedal, da uprava tega podjetja želi sodelovati z zaposlenimi

Stran 4

Več na 2. in 3. strani

Kot je napovedal minister Tone Rop, še enkrat odgovarja Rajku Lesjaku, sekretarju ZSSS (Stran 7)

Delavci želijo ostati večinski lastniki Steklarne Rogaška, zato so že ustanovili družbo pooblaščenko, ki bo nadzirala promet z delnicami, sta povedala Albin Šrimf in Vida Juhart (Stran 8 in 9)

Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije je ta teden pripravil posvet s predsednikom odbora državnega zbora za gospodarstvo in predstavniki ministrstva za delo. Jože Zagožen in Boris Kunilo (prvi in drugi z leve) s sodelavci sta predstavila listine, ki naj bi omogočile ozdravitev tekstilne in obutvene industrije. Sindikalisti na čelu s Tonetom Rozmanom so ugotavljali, da oblast pripravlja venomer nove papirje, zaradi katerih pa se položaj v podjetjih, kjer prevladuje ženska delovna sila, ne izboljšuje. »Naj se delavci uležemo na cesto, da bomo videli, ali nas bodo povozili,« se je med drugim vprašal Rozman.

Naš sodelavec je spremljal tudi finale drugega branja sprememb zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti. Ugotavlja, da je pozicija nastopala kot močan nepremakljiv blok in preprečila skoraj vse poskuse – veliko amandmajev je predlagala tudi ZSSS –, da se položaj brezposelnih in iskalcev zaposlitve ne bi še poslabšal. Ker »izdajalcev« med poslanci tokrat ni bilo, lahko grajamo le vladajočo koalicijo. Kar prav je, da je temperatura v parlamentu preseгла 30 stopinj.

Več na strani 5

Nova sindikalna lista

Stran 9

Kako je članu sindikata KŽI v nesreči pomagal njegov sindikat

Stran 10

Zaradi sopen in visokih temperatur mnogi večkrat pomislijo na dopust in osvežitev v vodi, hribih in drugje. Ker kolektivnih dopustov še ni in imajo marsikje dela čez glavo, se delavci pred iztekom delovnega časa zberejo pred izhodi in potem družno odidejo do avtobusov in z njimi domov.

Republiški odbor sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije je Jože Zagožen, predsednik odbora državnega zbora za gospodarstvo, seznanil s sklepi tega odbora, ki naj bi pomagali k izhodu iz težavnega položaja. Predstavniki ministrstva za delo pa so predstavili strategijo reševanja obeh dejavnosti. Člani republiškega odbora so menili, da bi država že enkrat morala od besed preiti k dejanjem. Če v zelo kratkem času ukrepi ne bodo dali sadov, bo sindikat prisiljen uporabiti radikalnejša sredstva, saj so se pri drugih opreptičali, da le-ta bolj zaležejo.

Jože Zagožen, predsednik odbora za gospodarstvo pri državnem zboru, je uvodoma povedal, da je položaj v tekstilni in usnjarski industriji posledica spleta mednarodne ekonomije, gospodarske politike domače vlade in sposobnosti vodstev podjetij. Tekstilno in usnjarsko industrijo ogrožajo zlasti nizke plače v Aziji, kjer delavci delajo v nemogočih razmerah.

Prav je, da sindikat pritiska

Zagožen se je strinjal z ugotovitvami in zahtevami republiškega odbora sindikata, te je podprl tudi odbor državnega zbora, ki mu predseduje. Podjetja v delovno intenzivnih dejavnostih – kjer ima delo veliko žensk, ki skrbijo tudi za reprodukcijo prebivalstva – so res preobremenjena z obveznostmi za državo. Strinjal se je tudi z ugotovitvijo, da tečaj tolarja v primerjavi z marko zelo (kar za tri odstotke) zaostaja za inflacijo. Po Zagožnovem mnenju je kapital res drag, podjetja, ki imajo največ četrtno lastnega denarja, za posojila plačujejo 17- do 20-odstotne obresti. Podjetja tekstilne in usnjarske industrije bi po Zagožnovih besedah morala namesto 38- odstotnih dajatev za socialno varnost plačevati le 30-odstotne.

Odbor za gospodarstvo je sklepe o reševanju podjetij v delovno intenzivnih dejavnostih sprejel, ukrepanje pa je v pristojnosti vlade, ki tudi nima nemejenih možnosti. Prav od pomoči države pa je odvisno, ali bo propadel velik del podjetij v tekstilni in usnjarski industriji. Prav je, da sindikat pritiska na tiste, ki bi lahko kaj naredili, je zaključil Zagožen.

Povezovanje podjetij je nuja

Prvi razpravljalec Brane Mišič, član predsedstva ZSSS, je opozoril zlasti na previsoko inflacijo, ki je posledica prehitre rasti cen pod nadzorom vlade. Velik problem je visok zemljiški prispevek v Ljubljani, ki tuje kapitaliste moti veliko bolj kot menda previsoka cena delovne sile. Obresti za slaba podjetja so še večje

Se bodo tekstilci in usnjariji ulegli na cesto?

Posvet Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije

od normalnih, ki so že previsoke. Obresti za delovno intenzivne dejavnosti bi zato morali znižati. V nasprotnem primeru bo zgolj v tekstilni in usnjarski industriji propadlo 40.000 delovnih mest, ki jih ne bo mogoče nikjer nadomestiti.

Jože Zagožen se je strinjal z Mišičevimi ugotovitvami in predlogi. Dodal je, da se kapital v svetu globalizira in koncentrija. Nastajajo veliki koncerni, ki majhnim podjetjem prepuščajo le drobtinice. **Cenena delovna sila, ki potrebuje le priganjače, ne pa strokovnjake, je še vedno naša prednost.** Ker za študij tehničnih poklicev skoraj ni več zanimanja, je vprašljiva samostojnost naše države. Po Zagožnovem mnenju mora država podjetjem omogočiti, da bodo normalno in donosno poslovala, denarna pomoč namreč ni skladna z normami EU.

Umiranje na obroke

Tone Rozman, predsednik sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, je opozoril, da pri nas od idej do uresničitve mine preveč časa, gasilski ukrepi pa ne zadoščajo.

Zagožen je še menil, da je slovenska država predraga, porabi namreč ker 47 odstotkov ustvarjenega proizvoda. Čeprav je to preveč, vlada ne ukrepa, saj bi sicer v proračun prišlo manj. Zagožen meni, da bi država lahko z izgradnjo delov avtocest počakala.

Jože Miklič, sekretar ZSSS za Dolenjsko, je opozoril, da so ljudje v tekstilni in usnjarski industriji zelo ranljivi, med njimi je namreč zelo veliko žensk. Če vlada ne bo izboljšala možnosti za gospodarjenje, bosta ti dve dejavnosti še naprej umirali na obroke.

Tone Rozman se poslavlja od Jožeta Zupana in Borisa Kunile. Jože Zagožen je odšel nekoliko prej.

“Že v Jugoslaviji smo ugotavljali, da so obresti previsoke, da tečaj za izvoznike ni ugoden. Zdaj je še slabše. Kapital je treba poceniti,” je povedal Miklič, in prejel prvi aplavz kolegov.

Branka Novak, sekretarka republiškega odbora, je nadaljevala: “Pogovarjamo se že s četrto vlado. Venomer se izgovarjajo na parlament. Zdaj je zaradi Peka in Planike prodrlo spoznanje, da je treba tekstilcem in usnjarijem pomagati. Od nos do vlade je zaradi tega treba zaostri.” Tako Novakova, Zagožen pa je dodal, da je izgovarjanje vlade na državni zbor malce za las privlečeno, saj ima vlada v državnem zboru večino in bi lahko ukrepala tudi na svojo roko.

Delavci sužnji vlade in Evrope

Marica Jonozovič, predsednica sindikata Jutranjke, je povedala: “Vlada je zelo gnala. Delavci in delavke s 40.000 tolarji bruto plače ne moremo preživeti sebe in otroke. Mogoče je sindikat premalo oster, preveč strpen, se ne postavlja kot avtoprevozniki. Zaradi približevanja Evropi smo njeni sužnji. Smo tudi sužnji te vlade. Bolj vpijte, nam je svetoval že minister Tajnikar.” Marici so kolegi tudi ploskali.

Tone Rozman je nadaljeval: “Na cesto se lahko uležemo, da bomo videli, ali nas bodo povozili. Če dopoldne razmišljamo kot delavci, bi morali enako tudi popoldne, ko gre za politične stranke. Ko gremo na volitve, dajmo glas le tistim, ki bodo za delavce kaj naredili.”

Brane Mišič je še opozoril, da stavke ne dajejo vedno sadov, da po njih prihaja tudi do stečajev. Medtem pa zaposleni v monopolnih dejavnostih lahko namesto za kruh stavkajo za beli kruh.

“Velja le politika močnejšega,” je nadaljeval Peter Timošenko. “S tem so začeli zdravniki, nadaljevali šolniki in avtoprevozniki. Dokler bomo sindikalisti pohlevni, rezultatov ne bo. Če na podlagi sklepov odbora državnega zbora za gospodarstvo položaj podjetij ne bo bistveno izboljšán, mora sindikat uporabiti radikalnejše oblike boja.” Tudi Timošenko je za te besede dobil aplavz. Stanko Mlakar je dodal, da noben papir ne spreminja razmer. Gospodarstvo plačuje neracionalno državo, tudi nove občine. Jože Zagožen je pojasnil, da so sklepi odbora, ki mu predseduje, takšni, da jih vlada mora izpolniti (povzetek sklepov objavljamo v posebnem okvirju).

Zatem so predstavniki ministrstva za delo Boris Kunilo, Bogomir

Filipčič in Jože Zupan razložili strategijo reševanja obutvene in tekstilne industrije. Ker proizvodnja obutve v Evropi znova narašča, se jo torej splača proizvajati. Najboljši tak primer je Portugalska. Prestrukturiranje obutvene industrije, v kateri je zdaj ogroženih še 7000 delovnih mest, pa je smiselno le ob zmanjšanju zaostanka plač za povprečjem v gospodarstvu. Reševanje podjetij obutvene industrije mora temeljiti na povezovanju, preprečevanju medsebojne konkurence in dumpinga. Vsa podjetja naj bi navzven delovala kot eno veliko podjetje. Del programa prestrukturiranja se v Peku že uresničuje. Če bo Peko rešen, bo rešenih tudi več manjših podjetij. Prisilna poravnava v Peku zato mora uspeli. Tako Filipčič, ki je pred leti delal v Alpini, sedaj pa predseduje njenemu nadzornemu svetu. Povedal je tudi, da direktorji strategijo podpisajo, če jo bo tudi sindikat, bo lahko uspešna po-

V dvorani Peka se je zbralo več kot 80 sindikalistov, ki so z zanimanjem poslušali goste in jim postavili več zelo konkretnih vprašanj (spredaj levo Peter Timošenko).

dlaga za prestrukturiranje podjetij. Naša tekstilna industrija ima še 400 podjetij s 30.000 zaposlenimi. Pri zasebnih samostojnih podjetnikih ima delo še 5000 delavcev. Tekstilna industrija je v zadnjih letih, ko ni bilo skoraj nobenih vlaganj, zaostanek za to industrijo v Evropi povečala s pet na deset let. Strategija bo obravnavala zlasti mikroraven, torej pomoč konkretnim podjetjem. Poseben poudarek bo namenjen usposabljanju kadrov, saj sicer tekstilne industrije ne bo mogoče ohraniti.

Po besedah Jožeta Zupana je za uspeh strategije potrebno sodelovanje in podpora sindikatov. Sindikat mora po njegovem mnenju podpirati proizvodnjo, stavka je sicer možnost, ki pa je v Delti pokazala zobe. Zupana je Branka

Za reševanje obutvene in tekstilne industrije so potrebni dodatni ukrepi

(Povzetek sklepov Odbora Državnega zbora RS za gospodarstvo)

Odbor podpira sklepe, ki jih je Vladi Republike Slovenije v sprejem predlagalo Ministrstvo za gospodarske dejavnosti, ocenjuje pa, da za dejansko razrešitev težavne problematike v obravnavanih panogah ne bodo zadostovali. Odbor opozarja, da je potrebno takoj pripraviti dodatne ukrepe, zato naj vlada v okviru svojih pristojnosti čimprej:

- sprejme ukrepe za konkretnije znižanje inflacije na raven razvitih evropskih držav;
- posebno pozornost posveti politiki usklajevanja politike tečaja in drugih makroekonomskih politik;
- pripravi in sprejme ustrezne ukrepe nekarinske zaščite;
- subvencionira obrestno mero, pri čemer naj čimbolj vključi banke in Slovensko razvojno družbo;
- zagotovi večjo podporo trženju in razvoju blagovnih znamk;
- posebno pozornost posveti hitrejši tehnološki posodobitvi;
- se loti priprave strategije obravnavanih panog.

Ob tem odbor poziva vlado, naj pospeši aktivnosti za izvedbo sklepa, ki ga je Državni zbor RS sprejel ob obravnavi “Ocene stanja in gibanj v slovenskem gospodarstvu, ki se nanaša na prikaz stanja po posameznih gospodarskih panogah, in programa ukrepov, ki jih bo v okviru svojih pristojnosti vlada oblikovala in sprejela za reševanje temeljnih problemov posameznih panog, pri čemer naj takoj posebno pozornost posveti reševanju problemov v delovno intenzivnih panogah.

Odbor predlaga Vladi Republike Slovenije, naj predloge temeljito prouči, jih v okviru možnosti upošteva pri svojem nadaljnjem delu ter sprejme ustrezne ukrepe iz svoje pristojnosti. Državnemu zboru RS pa čimprej predloži na njihovi osnovi pripravljene predloge, ki so v njegovi pristojnosti.

Odbor predlaga Državnemu zboru RS, naj čimprej sprejme predlog zakona o spremembi zakona o davku na izplačane plače, in sicer v smeri prenehanja veljavnosti zakona, ter predlog zakona o varnosti in zdravju pri delu.

Odbor priporoča pogajalski skupini, ki je odgovorna za pogajanja med Slovenijo in Evropsko unijo, naj pri pogajanjih Sloveniji v prehodnem obdobju zagotovi možnost uporabe selektivnega pristopa pri obravnavi posameznih sektorjev gospodarstva.

Odbor poziva vlado, naj pri izvajanju aktivnosti za rešitev težavne problematike obravnavanih dejavnosti ter pri pripravi strategije razvoja obravnavanih panog zagotovi usklajeno delovanje vseh resorjev ter sodelovanje z Gospodarsko zbornico Slovenije, sindikati in drugimi zainteresiranimi subjekti. V pripravo in izvajanje ukrepov naj se bolj vključi Slovenska razvojna družba.

dlaga za prestrukturiranje podjetij.

Naša tekstilna industrija ima še 400 podjetij s 30.000 zaposlenimi. Pri zasebnih samostojnih podjetnikih ima delo še 5000 delavcev. Tekstilna industrija je v zadnjih letih, ko ni bilo skoraj nobenih vlaganj, zaostanek za to industrijo v Evropi povečala s pet na deset let. Strategija bo obravnavala zlasti mikroraven, torej pomoč konkretnim podjetjem. Poseben poudarek bo namenjen usposabljanju kadrov, saj sicer tekstilne industrije ne bo mogoče ohraniti.

Po besedah Jožeta Zupana je za uspeh strategije potrebno sodelovanje in podpora sindikatov. Sindikat mora po njegovem mnenju podpirati proizvodnjo, stavka je sicer možnost, ki pa je v Delti pokazala zobe. Zupana je Branka

Jože Turk, predsednik sindikata Mure, je prejel aplavz kolegov za besede: “Ni nobene potrebe, da sami sebe prepričujemo. Namesto tega moramo opozarjati javnost, soustvarjati javno mnenje. V poštev pridejo vse oblike sindikalnega boja, ne samo stavke.”

Novak in več drugih je spraševalo, zakaj spet nova strategija, če smo pred leti že dobili program Phare. Še konkretnješa je bila Marica Jonozovič, predsednica sindikata Jutranjke Sevnica. Od predstavnikov ministrstva je želela izvedeti, zakaj v podjetje še ni prišel denar po programu P11, ki jim ga je minister Rop obljubil ob nedavnem obisku podjetja. Takrat je tudi ugotovil, da zanj izpolnjujejo pogoje. Dodala je, da delavci Jutranjke od leta 1995 niso prejeli regresa. Če ne bo pomoči, se bo Jutranjka utopila. Delavci in delavke po njenih besedah zelo trpijo. Da bi lahko preživali, bi se država morala čemu odpovedati. Vprašala je tudi, kje so delovna mesta, če drži, da se brezposelni nočejo zaposliti.

Boris Kunilo je odgovoril, da je bila Jutranjka v že več projektih pomoči. V sredo naj bi vladna projektna skupina obravnavala vloge za denar podjetij iz programa P11. Izrazil je presenečenje, ker se Jutranjka ni hotela prijaviti Slovenski razvojni družbi. Po njegovih besedah lahko Jutranjka računa na denar za program kardiološkega prestrukturiranja in reševanje invalidov. Ministrstvo za delo pa ima resnične podatke o tistih, ki res nočejo delati. Če bi te podatke objavilo, bi bili sindikalisti zelo presenečeni. Jože Miklič je k temu dodal, da de-

Peko je država že začela reševati

Prvi človek Peka Janez Bedina je udeleženec za pozdrav med drugim povedal, da v Peku upajo na boljše čase. Podjetje je zdaj še v krizi, ki je bila lani najhujša. Ker je država že začela pomagati, ima Peko polno dela. Zaradi sprejetih naročil delajo zaposleni pogosto tudi ob sobotah. Cilj Peka je pozitivni gospodarski rezultat, saj “šuštarja” v Trziču mora obstati. Radi bi se povzpeli v višji cenovni razred, za njihove čevlje naj bi kupci namesto po 100 odšteli po 150 mark. Bedina se je pritožil zlasti zaradi zelo visokih obresti. Čeprav so jih Gorenjski banki odplačevali, se je zadolženost Peka pri tej banki povečala s pol milijarde na milijardo in pol tolarjev.

lavke v Tomu iz Mirne delajo ponoči in ob sobotah. Ker prejemale le po 60.000 tolarjev bruto plače, jim njihovi možje pravijo, da se to ne splača in naj raje ostanejo doma. Ljudje dela torej ne odklanjajo, nočejo delati le tam, kjer so plače mizerne ali celo vprašljive. V Krki bi bili pripravljene delati tudi nekaj mesecev zastoj, da bi le dobili delo.

Na vprašanje, kdo bo pomagal Triu iz Trziča, ki je zaradi stečaja Peka Trgovine izgubil denar, s katerim bi lahko izplačal štiri do pet mesečnih plač, je Kunilo odgovoril, da bo pomagala le strategija. V stečaju in prisilni poravnavi izgubljenega denarja pa ne bo vrnil nihče. Podobne probleme imajo tudi v Kopitarni Sevnica.

Tone Rozman je razpravo sklenil takole:

Vlada naj predloge odbora za gospodarstvo državnega zbora takoj uresniči. Če se ne bo zgodilo nič, bo republiški odbor sindikata takoj izdelal program svojih aktivnosti. Prav nobena metoda ni izključena.

Franček Kavčič

Uprava želi sodelovati z zaposlenimi

Kljub odporu Združenja delodajalcev do sodelovanja zaposlenih pri upravljanju podjetij, češ da gre za ponavljanje samoupravljanja v drugi preobleki in za prevelik vpliv zaposlenih – in sindikatov – na upravljanje, vse več uprav podjetij spoznava in priznava koristnost tega fenomena sodobne kapitalistične družbe. Soupravljanja namreč – in notranjega lastništva zaposlenih, ki sta v najbolj razvitih državah bolj razširjena in učinkovita kot pri nas, čeprav je v Sloveniji odstotek notranjih lastnikov višji kot v razvitih državah. Toda količina ni vse. Med podjetja, katerih uprave so z naklonjenostjo sprejele pobudo za ustanovitev sveta delavcev, sodi tudi Metalka Trgovina d. o. o. »Dobil sem vtis, da je bila uprava zadovoljna z našo pobudo, in dejansko pri njej nismo občutili nikakršnega nasprotovanja ali zaviranja dogodkov,« nam je v pogovoru dejal Slavko Omahen, predsednik sveta delavcev v tem podjetju.

Slavko Omahen, predsednik sveta delavcev v podjetju Metalka trgovina o soupravljanju v njem

didatov, izvoljenih enajst, izmed njih šest s sindikalne liste.«

»Svet delavcev ste ustanovili sorazmerno pozno. Ali je bilo to zaradi lastninjenja?«

»Ja. Metalka je končala prvo fazo lastninjenja in smo pred pridobitvijo drugega soglasja. Nadzornega sveta zdaj še nimamo, saj je uprava začasna. Pred kratkim smo sprejeli poslovnik sveta delavcev, pri čemer smo se odločili, da je predsednik sveta delavcev lahko avtomatično član nadzornega sveta, če bi bilo v njem več kot pet članov iz naših vrst, sicer pa ne.«

»Kaj pa participacijski dogovor z upravo. Je bilo tu kaj problemov?«

»Participacijski dogovor še ni podpisan. Svet delavcev je poslal predlog na upravo, mislim pa, da ga bo uprava podpisala, ko bo lastninjenje končano.«

nih članov je iz ljubljanskega bazena in eden iz Kamnika. Ko smo sprejemali poslovnik, smo določilo o volitvah popravili tako, da bo enota v Ptujju imela leta 2002 svoje volitve in bo njen kandidat član sveta delavcev. Do takrat pa bomo več hodili na teren.«

»Rekli ste, da ljudje potem, ko ste jih informirali, niso več spraševali, celo ob znižanju plač ne. Ponavadi je ob zniževanju plač veliko razburjanja...«

»Plače so se znižale zaradi slabših rezultatov v prvih štirih mesecih samo vodilnim in vodstvenim delavcem, za deset odstotkov. Svet delavcev je predlagal, naj se plače znižajo tudi za zaposlenim z individualnimi pogodbami, in to tudi dosegel. Tudi njim se bodo plače zmanjšale za deset odstotkov. Sindikat se je s tem strinjal, vendar je poudaril (s tem pa se je

»Dosedaj smo jih imeli na daljša razdobja, člani pa menijo, da bi morale biti pogostejše. Z upravo družbe imam povezavo prek vodje splošne kadrovske službe. On mi daje vse informacije, dogovarjava se za sejo sveta in glede gradiva. Čutim pa, da bi moral tudi sam dati pobudo za sestanek magari dela sveta delavcev za kratek, neformalen pogovor o posameznih zadevah. Tako bi lahko tudi sprejeli kak sklep in ga poslali vodstvu.«

»Ali dobivate gradiva in predloge vodstva pravočasno za sejo sveta?«

»Ja. Gospodarski načrt družbe sem dobil redno, dobival sem tudi gradiva uprave, vendar je bilo v zadnjem obdobju toliko teh aktivnosti in širok krog prejemnikov gradiv, da so v vodstvu opazili, da poslovne skrivnosti "odhajajo" iz podjetja. Odtlej gradiva ne dobivam več po pošti, pač pa si ga lahko ogledam, preberem, fotokopiram, ko je zapisnik s seje vodstva narejen.«

»Kako lahko svet delavcev o nekem predlogu uprave razpravlja, če dobite gradivo samo vi?«

»Na seji sveta delavcev vodstvo poda informacijo. Malo problema sicer potem je, ker je treba o predlogu odločiti na isti seji... Jaz razumem direktorja, ko pravi, da poslovne tajnosti pronicajo iz družbe, in je zaostri dajanje podatkov. Jaz jih sicer dobim, pa tudi katerikoli drug član sveta, ki bi prišel ponje na upravo, bi jih dobil.«

Kaj, če bi se vodstvo odločilo za ukinitve kake dejavnosti, posledice pa bi bile odpuščanje zaposlenih. Tu bi bil svet delavcev v težavah, ker ne bi dobil gradiva dovolj zgodaj...»

V takem primeru bi gradivo dobili. Omejitve veljajo izključno za gospodarsko dejavnost, za plane, doseganje ali nedoseganje načrtov itd. V omejenih primerih pa program dobimo dovolj zgodaj. Tako je bilo denimo z zamisljivo vodstva, da ukine Alka bar v blagovnici. Program smo dobili, tudi načrt presežnih delavcev. Moram reči, da je svet delavcev v tem primeru odigral pomembno vlogo, saj bara niso ukiniteli kljub manjši donosnosti. Gre torej za omejitve širjenja poslovnih informacij, pretoka informacij, ki se pa tičejo pravic delavcev, pa uprava ne omejuje.

Delavskega direktorja nimate. Ali kaj razmišljate o njem?

To bo stvar premisleka in odločitve sveta delavcev. Mislim pa, da se bomo raje odločili za profesionalizacijo funkcije predsednika sveta delavcev ali pa kakega drugega člana, denimo strokovnega sodelavca sveta. S. J.

Slavko Omahen: Imam vtis, da je uprava našega podjetja želela vzpostaviti čvrsto vez z zaposlenimi prek organov soupravljanja, tako, kot imajo to rešeno v drugih urejenih podjetjih.

»Kako bo pa svet delavcev deloval do takrat?«

»Po zakonu in našem poslovniku. Sredstva za izobraževanje so nam na voljo, uprava nam nudi administrativno pomoč, prostor.«

»Ali imate za seje sveta člani sveta delavcev denarno nadomestilo?«

»Sejnine bi sicer po poslovniku članom pripadale, smo pa sklenili, da se bomo o tem pogajali ob podpisovanju participacijskega dogovora.«

»Vi ste profesionalci?«

»Ne, sem pomočnik vodje prodajnega centra.«

»Ali vas zaposleni kot predsednika sveta delavcev zasipajo z vprašanji in težavami?«

»Zaposleni me redno veliko sprašujejo o raznih zadevah, jaz povem, kar vem, in kaže, da to zaposlenim zadošča. Tako je bilo zlasti ob nedavnem znižanju plač. Kot predsednik sveta pa vidim težave tudi drugje: ob volitvah v svet delavcev namreč nismo pokrili vseh enot. Večina izvolje-

strinjal tudi svet delavcev), da ne bo pristal za zniževanje plač zaposlenim, če bi šle plače zaradi tega pod raven kolektivne pogodbe. Plače so sicer nad kolektivno pogodbo, vendar, če bi jih zdaj znižali prodajalcem za pet ali deset odstotkov, bi že padle pod njeno raven. Tega ne bomo dopustili. Sem pa prepričan, da tudi podjetje tega ne bo naredilo. Je pa seveda vsem jasno, da bo moralo biti leto zaključeno pozitivno.«

»Kakšni so odnosi med svetom in sindikatom?«

»V svetu delavcev je šest članov iz vrst sindikata, med njimi so tudi sindikalni funkcionarji. Včasih je resda treba kako vprašanje "presekati", saj je svet delavcev drugačna oblika delovanja kot sindikat. Vendar moram reči, da ljudje to razliko razumejo. Ob sprejemu poslovnika smo se na zahtevo sindikata dogovorili, da bo moral svet delavcev vedno poiskati soglasje sindikata za vse odločitve, ki se tičejo pravic delavcev.«

»Kolikokrat ima svet delavcev seje, mesečno ali redkeje?«

Državni zbor končal drugo branje, še pred počitnicami bo zakon o zavarovanju za primer brezposelnosti verjetno sprejet

Zanimivo je, da se tudi sindikati precej časa niso zavedali resnosti sprememb zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, saj so v ekonomsko-socialnem svetu pretežno pozornost posvetili predvsem višini nekaterih pravic in praktično že pred poletjem 1997 uskladili veliko večino vladnih rešitev. Odprta so ostala v glavnem samo vprašanja dolžine prejemanja nadomestila, možnost uporabe nadomestila v primeru ponovne brezposelnosti in predvsem od vlade predlagan hitri postopek. Vlada

Kar tri dni je v državnem zboru potekala živahna razprava o spremembah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Temeljita razprava je pokazala vso pestrost različnih pogledov slovenskih strank na vprašanja pravic brezposelnih, kakor tudi na različne poglede strank, kakšno socialno državo naj gradimo oziroma ohranimo. Bistvo sprememb zakona, ki ureja pravice brezposelnih, je, da je vlada ponudila spremembo koncepta slovenske socialne države. Poslanci vladne koalicije so se odpovedali konceptu dosedanje korporativistične socialne države, nadgrajene z elementi socialne demokracije, v kateri smo lahko pravice uveljavljali na podlagi socialnih zavarovanj. Namesto tega uveljavljajo liberalistični koncept socialne države, v katerem vlada oz. država po svojih lastnih kriterijih odreja, komu je pomoč resnično potrebna. Skratka, srečujemo se s spremembo temeljnih družbenih vprašanj brez resnega pogovora socialnih partnerjev o tem, kakšno družbo si predstavljamo v Sloveniji po letu 2000.

je želela spremembe zakona, ki je prvi v vrsti pomembnih zakonov, ki bodo reformirali socialno državo, sprejeti kar po hitrem postopku že do konca novembra lani. To je ZLSD preprečila z vložitvijo treh zakonov, ki so blokirali parlamentarno proceduro, kar je dalo tudi sindikatom več možnosti, da se na predlagane spremembe zakona ustrezno pripravijo. Tako smo kasneje doživeli tudi nekaj resnejših sindikalnih protestov proti načinu in vsebini predlaganih sprememb zakonodaje, ki ureja pravice brezposelnih. Kljub vsemu lahko ugotovimo, da se razen ZSSS, ki je pripravila številne predloge sprememb zakona, in v zadnjem času gorenjskih sindikatov, ki so o teh spremembah nastopili enotno, ne glede na svoje sindikalne centrale, drugi sindikati premalo slišijo.

Sprejeta le štiri dopolnila ZSSS

Državni zbor je na zadnji seji opravil drugo, najpomembnejšo obravnavo zakona, saj je odločil o številnih dopolnilih. Vloženih je bilo kar 107 dopolnil k zakonu, kar kaže na mnoga odprta vprašanja. Večino teh dopolnil je pripravila vlada sama, prece pa so jih vložili tudi ZLSD, SDS in SKD. Svobodni sindikati so pripravili kar 40 amandmajev. Po končani drugi obravnavi lahko ugotovimo, da so doživeli predlogi ZSSS in opozicijskih strank kaj klavno usodo. Če smo še v prejšnji številki NDE optimistično napovedali, da je v predloge sprememb vlada vključila kar 16 od 40 predlogov ZSSS, lahko danes ugotovimo, da so bili sprejeti samo 4 amandmaji in smiselno vsaj delno povzeta še dva. To je, če upoštevamo pomembnost zakona, zelo pičla bera. Nekoliko več sreče so imela dopolnila ZLSD, saj je državni zbor sprejel kar 12 njihovih dopolnil od 23 predlaganih, še 3 dopolnila pa je smiselno povzel. Usoda 7 dopolnil SKD in 7 dopolnil SDS pa je bila podobna usodi predlaganih dopolnil ZSSS, saj je bilo od vsake poslanske skupine sprejeto le po eno dopolnilo.

Čeprav je sprva kazalo bolje, večina dopolnil ZSSS ni bila sprejeta

pokazala, ali so trditve vladnih predstavnikov točne, in brezposelnosti ne bomo zniževali s črtanjem brezposelnih iz evidenc, ampak predvsem z odpiranjem novih delovnih mest in večanjem števila zaposlenih. Temu, da bi se povečala motiviranost brezposelnih za zaposlitev, naj bi po trditvah vlade bili namenjeni tudi ukrepi, po katerih se v predlaganem zakonu pravice do nadomestila za brezposelnost zmanjšujejo za več kot 50 odstotkov, in ob tem tudi zaostrejuje obveznosti brezposelnih, da so na razpolago zavodu na dogovorjenem mestu. Vse to naj bi po mnenju vlade brezposelnim tako zagrenilo življenje, da bi imeli večji interes za čimprejšnjo zaposlitev. Takšna predpostavka seveda izhaja iz logike, da je potrebno z odzemanjem pravic doseči rezultate, namesto da bi si prizadevali za ohranitev vsaj minimalnega dostojanstva brezposelnih, ki so dolga leta plačevali prispevke za primer, da bodo nekoč morebiti ostali brez dela. S to logiko se v skupino državljanek in državljanov, ki so že tako na socialnem dnu, vnaša samo dodatni strah pred prihodnostjo, ne pa večja zaposlenost, so menili opozicijski poslanci.

Koalicija je bila zelo trdna, tudi Desus ni bil izjema

Pri glasovanju o dopolnilih se je pokazalo, da argumenti sindikatov in opozicije, predvsem poslancev ZLSD, ne zaležejo prav veliko. Koalijski poslanci so z redkimi izjemami pridno zavračali vsa dopolnila, ki jim je nasprotovala vlada, in le poslanci strank ZLSD, SDS in SKD so dosledno podpirali predloge, ki so bili blizu tudi sindikalnim stališčem do tega zakona. Poslancem LDS je državnemu zboru celo uspelo vsiliti sklep, naj se tretja obravnava zakona opravi po skrajšanem postopku, torej sedem dni po objavi besedila, kar bo omogočilo, da državni zbor sprejme zakon že pred parlamentarnimi počitnicami. Ali je sprejemanje tako pomembnega zakona smiselno in upravičeno po tako kratkih postopkih, naj pač vsak presoja sam, v vladni koaliciji je očitno samo **Branko Janc** iz LDS nasprotoval takim postopkom in se s tem pridružil poslancem opozicijskih strank.

Ali bo vladna koalicija lahko tudi v prihodnje ravnala v škodo slovenskega delavstva brez resnih posledic, bo odvisno tudi od organiziranosti sindikatov. Če ne bodo zmogli nastopiti enotno in dovolj glasno, se nam bo po vsiljenih postopkih vladne koalicije zgodila tudi sprememba pokojninske in delovnopravne zakonodaje. Tega si pa slovensko delavstvo ne zasluži.

Sicer pa bo tretje branje zakona še ena možnost za uveljavitev sindikalnih dopolnil. Da bi ZLSD in druge opozicijske stranke pri tem uspele, pa bi se sindikati morali znova obrniti tudi na širšo javnost.

Doc

Kako brezposelnim zagreniti življenje

Kljub številnim sprejetim dopolnilom pa lahko ugotovimo, da je vladna koalicija trdno vztrajala pri odločitvi, da se brezposelnim bistveno znižajo pravice, saj ni bilo sprejeto nobeno pomembno dopolnilo, ki bi omogočila ohranjanje dosedanjih pravic brezposelnih glede dolžine prejemanja nadomestila pa tudi olajšanja obveznosti brezposelnih oseb glede dosegljivosti na domu. Nove rešitve zakona prinašajo tudi bistveno večjo odgovornost in obveznosti brezposelnih, če želijo ohraniti status brezposelne osebe s pravicami, ki iz tega izvirajo. K sreči so bili sprejeti nekateri amandmaji, ki brezposelnim vendarle omogočajo vsaj povračilo stroškov za aktivno iskanje zaposlitve. Prav tako so bili sprejeti amandmaji ZLSD, ki ugodneje urejajo pravice delavcev, ki dalj časa ostajajo brez plač, določenih z njihovimi pogodbami o zaposlitvi, oz. tistih, ki so izgubili delo zaradi izrečenih ukrepov disciplinskega prenehanja delovnega razmerja, pri čemer pa so delodajalci kršili zakon. Tudi ZSSS je uspelo uveljaviti pomembno določbo, ki opredeljuje zaposlitev na črno, s čimer bomo imeli prvič v zakonu zapisano, kaj pod tem pojmom sploh razumemo. Prav tako je ZSSS uspelo z dopolnili olajšati nekatere postopke v primeru pritožb in tudi jasneje določiti vsebino pravic tistih delavcev, ki pravice iz naslova brezposelnosti že uveljavljajo po sedANJI zakonodaji. Ti bodo dosedanje pravice tudi ohranili.

Daleč največ časa je državni zbor porabil za vprašanja predlagane politike zaposlovanja in dodatne ukrepe za izvajanje te politike. Vlada je namreč trdila, da pomenijo tudi boljše možnosti za brezposelne, da v dogledni prihodnosti tudi resnično dobijo delo. Dejstvo je, da je vlada predlagala tudi črtanje nekaterih določb dosedanjega zakona, ki se nanašajo na pravico do priprave na zaposlitev, na kar so neuspešno opozarjali poslanci opozicije, pa tudi predstavniki ZSSS. Praksa bo

Bo država naredila red pri plačah in drugih prejemkih zaposlenih v javnem sektorju?

Odbor državnega zbora za nadzor proračuna predlaga objavo imen občinskih funkcionarjev, ki se izogibajo vračilu preveč izplačanih prejemkov za leto 1994. Predlaga tudi sprejetje zakona o javnih uslužbencih in še marsikaj, zaradi česar se pritožuje tudi SDDO

Odbor državnega zbora za nadzor proračuna in drugih javnih financ je pred kratkim obravnaval poročilo računskega sodišča o plačah in drugih prejemkih v javnem sektorju za leti 1995 in 1996 in ugotovil, da se vlada še ni odzvala na leto dni stare sklepe državnega zbora, ki so bili sprejeti ob obravnavi poročila o delu računskega sodišča in se deloma nanašajo tudi na to tematiko. V njih je državni zbor med drugim predlagal vladi, naj celovito uredi plače in druge prejemke zaposlenih v javnem sektorju. Zdaj odbor za nadzor proračuna poziva vlado, naj ga v 30 dnevih (rok se je pravkar iztekel) obvesti, kako in kdaj bo te sklepe uresničila. Pri tem ji priporoča, naj pri urejanju plač v javnem sektorju upošteva dosedanje nerealizirane sklepe državnega zbora in odbora za nadzor proračuna, ki se nanašajo na to tematiko. Od predlogov in sklepov je vlada doslej z zakonom uredila izplačevanje nekaterih nadomestil in drugih prejemkov (dnevnice, regres, odpravnine, kilometrine, dodatke za ločeno življenje), uredila pa je tudi izplačevanje dela plač na podlagi uspešnosti zaposlenih v javnih zavodih, ki del prihodka ustvarijo na trgu.

Nedavna seja je nadaljevanje lani septembra prekinjene seje tega odbora, ker vlada do takrat še ni obravnavala poročil računskega sodišča in ne sinteznega poročila, niti predlogov sklepov odbora za nadzor proračuna. Na sklepe odbora je vlada odgovorila konec letošnjega maja, na sklepe državnega zbora pa še vedno ni reagirala v celoti... Na lani prekinjeni seji se je tudi izpostavilo, da ni mehanizmov za izvajanje ukrepov računskega sodišča, pa tudi, da je odnos vlade do računskega sodišča in do odbora za nadzor nad proračunom omalovažujoč.

Na nedavni seji je odbor za nadzor nad proračunom in drugimi javnimi financami sprejel nekaj ugotovitev in predlogov za ureditev področja plač in drugih prejemkov v javnem sektorju.

Plače za posamezne poklice, funkcije ali pravne osebe javnega sektorja (sodnike, delavce v davčni upravi, učitelje, zdravnike, zaposlene v javnih skladih, agencijah in javnih podjetjih) so določene v različnih zakonih na različni način. To po mnenju odbora za nadzor proračuna in drugih javnih financ onemogoča preglednost in primerljivost ureditve plač v javnem sektorju. Da bi vlada lahko v bodoče zagotovila zakonito, namensko in gospodarno rabo javnih sredstev, ji odbor predlaga, naj državnemu zboru čimprej predloži v obravnavo zakon o javnih uslužbencih. Ta naj bi veljal za vse državne organe, javne zavode, sklade, agencije, in

javna podjetja, ki jih je ustanovila država in ki pretežno del prihodkov pridobijo iz javnih sredstev.

Med zaposlenimi v javnem sektorju prihaja do velikih razlik tudi pri nadomestilih in drugih prejemkih. Razlike so tudi med prejemki v javnem sektorju in gospodarstvu, kar še zlasti velja za dnevnic. V odboru so menili, da so tega krive tudi kolek-

tivne pogodbe za posamezne dejavnosti, ki lahko določajo le več pravic kot splošna kolektivna pogodba za negospodarstvo. V praksi potem prihaja do določanja vedno novih dodatkov in drugih pravic...

Odbor pa je tudi ugotovil, da posamezna ministrstva nimajo dovolj nadzora nad uporabo sredstev, ki so jih dodelila porabnikom proračunskih sredstev. Pomagal bi ustrezni predpis, s katerim bi vlada v okviru ministrstev zagotovila nadzor nad porabo teh sredstev. Vlada naj bi določila okvire za višino dodatkov za delovno uspešnost funkcionarjev, ki ne prejemajo funkcijskega dodatka. Pripravila pa naj bi tudi predpis, s katerim bi bili uokvirjeni pogoji, pravice in obveznosti uporabe službenih avtomobilov države ali oseb javnega prava.

Odbor državnega zbora za nadzor proračuna in drugih javnih financ na podlagi poročil računskega sodišča ugotavlja številne kršitve predpisov v javnem sektorju. Ali bo kaj zalegel njegov nasvet vladi in ministrom, drugim osebam javnega prava in njihovim odgovornim osebam, naj zagotovijo spoštovanje predpisov, ki urejajo to področje?

Občine, pravne naslednice občin, v katerih so bila ugotovljena nezakona izplačila občinskim funkcio-

narjem v letu 1994, denimo ne izvajajo ukrepov za povrnitev škode. Pri izplačilih plač za leto 1995 je prihajalo do mnogo manj kršitev pri izplačilih plač v občinah in tudi manjše zneske so funkcionarji pospravili v žep. Odboru se zdi to pohvale vredno, toda za leto 1994 predlaga vladi, naj prouči možnosti za realizacijo sklepov o povrnitvi škode. Magari tudi s spremembo predpisov. Odbor obenem poziva kršitelje, naj preveč izplačan del plač za leto 1994 vrnejo do konca pravkar minulega junija. Sicer pa naj računsko sodišče javno objavi imena kršiteljev in zneske preveč izplačanih plač za leto 1994. Ali bo pomenilo, da so vsi funkcionarji do roka vrnili denar, če spiska ne bo? Sicer pa so si plače občinskih funkcionarjev preveč enake glede na velikost občin in njihove naloge. Razpon plač županov je treba povečati, predlaga odbor, urediti pa je treba tudi sistem določanja plač tajnikov in bolj določno opredeliti, kaj je sejnina. Vlada bi to vprašanje lahko dolgoročno uredila, če bi uskladila določbe zakona o funkcionarjih v državnih organih ter zakona o lokalni samoupravi in če bi hkrati določila okvire za plače članov nadzornih odborov občin in članov odborov občinskega sveta, ki niso funkcionarji.

B. R.

Bodo delavske plače kmalu nižje od štipendij?

Na kongresu SKEI je Josip Humek opozoril, da delavci v kovinski in elektroindustriji, ki so razvrščeni v prve tri tarifne razrede, s plačami ne morejo več preživljati sebe in svojih družin. Kako prav je imel, dokazuje tudi raziskava, ki so jo pred nedavnim opravili študentje oddelka za sociologijo pedagoške fakultete v Mariboru. Njihova raziskava je pokazala, da povprečen študent na Univerzi v Mariboru porabi mesečno 31.000 tolarjev. Kako naj potem delavec preživlja sebe in svojo družino s plačo, ki je le nekoliko višja od dohodkov povprečnega študenta? Ob tem pa se postavlja še eno vprašanje: kako lahko delavci, ki zaslužijo le za golo preživetje, poskrbijo še za šolanje svojih otrok? Je pri nas študij torej privilegij otrok iz bogatih družin?

Sicer pa pogledjmo, kaj je pokazala raziskava o socialnem statusu študentov in pogojih študija na Univerzi v Mariboru.

Analiza ankete, v kateri je sodelovalo 1216 študentov (skoraj 10 odstotkov vseh vpisanih rednih študentov) iz vseh fakultet, je pokazala, da je imel povprečen študent na mariborski univerzi aprila letos 31.000 tolarjev dohodkov. Kot glavni vir dohodkov je večina anketiranih študentov navedla prispevek staršev, sledijo pa štipendije in dohodki od dela preko študentskega servisa. Študentje, ki so iz manj premožnih družin, imajo

mesečno okoli 13.000 tolarjev dohodkov, študentje iz premožnejših slojev pa okoli 57.000 tolarjev. Nekateri študenti imajo mesečno torej več dohodkov kot delavci v nižjih tarifnih razredih.

Povprečen študent na mariborski univerzi porabi mesečno največ denarja za prevozne stroške (7000 tolarjev), sledijo pa stroški za prehrano (6000 tolarjev), stanovanje in druge izdatke ter razvedrilo.

Tri četrtine študentov za nakup študijske literature letno ne more porabiti več kot 30.000 tolarjev. Le slaba desetina študentov lahko porabi za študijsko literaturo letno več kot 40.000 tolarjev. Kar 87 odstotkov študentov si ne more kupiti osnovne študijske literature, ki jo potrebujejo za študij, v celoti. Zato si kar 75 odstotkov študentov zapiske in drugo študijsko literaturo fotokopira.

Kar 39 odstotkov anketiranih študentov mariborske univerze uporablja internet. Zanimivo je, da internet uporablja veliko več študentov, ki imajo višji socialni status, kot študentov z nižjim socialnim statusom.

Rezultati raziskave kažejo, kako visoki so danes življenjski stroški, saj povprečen študent porabi skoraj toliko, kot znaša zajemčena neto plača delavca. Zato je imel Vinko Banovšek še kako prav, ko je na kongresu SKEI predlagal, naj se plače za prvi tarifni razred dvignejo najmanj na 70.000 bruto.

T. K.

Plamen prodan

O tem kroparskem podjetju smo večkrat pisali, še posebej v zadnjih letih, ko so se delavci bojevali za njegovo ohranitev. Ker pri tem niso mogli uspeli, je Plamen odšel v stečaj. Ta teden je stečajni upravitelj Franc Sladič sporočil, da je tovarno prodal. Za začetek bodo tujci zaposlili 30 nekdanjih delavcev Plamena, kasneje pa še enkrat toliko. V primerjavi z nekdanjimi 600 delavci je to seveda zelo malo, vijakarska stroka pa se v Kropi le ohranja.

Kot nam je povedal **Franc Sladič**, se je o prodaji Plamena dolgo pogovarjal in iskal zainteresirane. Prav zaradi tega je dobil tudi operativno ponudbo nemškega podjetja Möhling iz

Rezkar v stečaju

Sočasno s prodajo Plamena je po dolgotrajnem sodnem postopku prišlo tudi do uvedbe stečaja v Rezkarju, zasebnem podjetju Marjana Poklukarja, ki je pred leti nastalo iz Plamena. Stečaj so delavci zahtevali zelo dolgo, zanj so tudi stavkali. Kot nam je povedal predsednik sindikata kovinske in elektroindustrije v tem podjetju **Ciril Kozjek**, je sodišče pred odločitvijo naročilo še izvedensko mnenje. Stečaj je bil uveden 30. junija. Delavci zdaj lahko dobijo socialno varnost na zavodu za zaposlovanje.

Altene, medtem ko druga ponudba sploh ni bila operacionalizirana. Plamen je prodan po izključni ceni, ki je enaka likvidacijski, 333 milijonov tolarjev. Pomembno je tudi to, da je kupnina že plačana, saj je bilo plačilo tudi pogoj za prevzem tovarne.

Nemški kupec je v Kropi že ustanovil Novi Plamen. Vanj bo v petih letih naložil 300 milijonov tolarjev, v tem času nepremičnin ne bo prodajal. Po Sladičevih besedah je lastnik Novega Plamena zagotovil, da bo takoj zaposlil 30 delavcev, čez leto dni še 30, hkrati pa bo analiziral tudi možnost dodatnega razvoja. Proizvodnja v novoustanovljenem podjetju naj bi stekla že v prvi polovici tega meseca. Kaj bo iz prodane tovarne nastalo, objekti bivšega Plamena so namreč za takšno proizvodnjo odločno preveliki, je seveda

odvisno zlasti od uspešnega dela novega podjetja.

Sladič poudarja, da bo iz kupnine najprej plačana Gorenjska banka, prejela naj bi 114 milijonov tolarjev. Po 160. členu stečajnega zakona pa bodo že v začetku septembra na vrsti tudi bivši delavci, ki naj bi najprej dobili okroglih 200 milijonov. Gre za razliko do plač, kot so določene s kolektivno pogodbo, neizplačane regrese, nadomestilo za prehrano med delom in odpravnine. Do septembra bodo delavci morali počakati že zaradi tega, ker vsi izračuni še niso pripravljeni. Na vnovčitev vseh drugih terjatev do stečajne mase pa bodo upniki morali počakati še dlje. Sladič upa, da bo stečaj končal do konca prihodnjega leta. Do takrat bo moral namreč urediti še veliko zadev, izterjati preostale terjatve, prodati del zemljišča, predati zemljišča skladi kmetijskih zemljišč in denacionalizacijskemu upravičenču in še kaj.

Sicer pa so delavci in bivši delavci največji upnik Plamena v stečaju, stečajni upravitelj jim je priznal skupaj 450 milijonov. Drugi največji upnik pa je država, ki je dajala denar za zadnje plače, prej pa za ohranitev delovnih mest. Državi je stečajnik priznal za 300 milijonov terjatev. Stečajni upravitelj računa, da bo za poplačilo upnikov zbral več kot 40 odstotkov od okrogle milijarde priznanih terjatev.

Franc Sladič je omenil tudi problem prodaje stanovanj bivšim zaposlenim. Ti so na podlagi stanovanjskega zakona že odkupili 23 stanovanj, 17 stanovanj pa še imajo v najemu. Stečajni upravitelj jih mora prodati in pričakuje, da bodo delavci za odkup porabili denar, ki jim bo nakazan iz stečajne mase.

F. K.

Ko so dejstva kot bob ob steno

Kot sem zagotovil že v svojem prejšnjem pismu na pavšalne obtožbe g. Lesjaka, bom na njegova sprenevedanja in politikanstvo odslej redno odgovarjal. Tudi v svojem zadnjem "odmevu" očitno ni mogel brez pavšalnih obtožb, čeprav je res, da je tokrat poskrbel tudi za bolj "konkretnega" pisca, kar seveda jasno kaže, kako blizu mu je politična higiena in morala, zaradi katere je tako resno zaskrbljen in na kateri se tako rad sklicuje.

Med nalogami in problemi, s katerimi se soočam, je gotovo največje vprašanje posodobitve pokojninskega sistema. Dejstva so znana, enako tudi posledice, če bomo sedanji sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja pustili takšnega, kot je. Bela knjiga kot strokovna podlaga za pokojninsko reformo je ob analizi stanja ponudila tudi predloge sprememb, ki so primerljive s pokojninskimi reformami v državah, ki so se s tem problemom že resno spopadle. Seveda gre povsod za politično in socialno izjemno občutljiva vprašanja, zato bi bilo naivno pričakovati, da ob tem ne bo prihajalo tudi do ostrih nasprotovanj, še zlasti s strani delojemalskih in upokojenskih organizacij. Priznati moram, da sem naivno pričakoval, da bomo pripravljalci reforme ob kritikah naleteli tudi na konstruktivne pripombe in alternativne predloge. Žal se še vedno srečujemo predvsem z duhom, kakršnega, denimo, v polnosti izžareva gospod Lesjak, duhom žolčnega zanikanja, sprenevedanja in podtikanja. Zanimivo ga je brati, ko modruje o higieni, politiki, življenju subjektu in objektu, jutru in dnevu. A zaleže in pomaga nič. Morda uživa, ko sama sebe predstavlja kot "grdega račka", vendar jaz z njim tega užitka ne delim. Vse, kar si želim, sta dialog in skupno iskanje najboljših rešitev, s pomočjo podatkov, ocen, simulacij učinkov ter izkušenj drugih držav. Vendar je to očitno za g. Lesjaka preveč in prenaporno, veliko lažja je cenena filozofaža in pavšalne politikantske obtožbe.

Gospod Lesjak se je izognil mojemu vprašanju, kdo naj bi bili "dvorni pisca" našega ministrstva. Namesto njega mi odgovarja Tugomer Kušlan. "Dvorni pisec" Zveze svobodnih sindikatov, ali kaj? Ta postreže s tremi imeni, način prepoznavanja "kakšnih petnajst do dvajset črnih ovac slovenskega novinarstva" pa je študijsko potovanje v režiji našega ministrstva. Problem Kušlana oziroma Lesjaka so zopet dejstva, ki se ne ujemajo s to novo različico žalitve novinarskega stanu in zavajanja javnosti. Kolikor vem, je Stanislav Kovač svobodni novinar, ki ni vezan na Dnevnik, Miha Kovač pa sploh ni novinar. Nihče od omenjenih ni bil na nobenem študijskem popotovanju v naši režiji. Sicer pa mi ni jasno, kako bi lahko neko študijsko popotovanje prineslo tolikšno število "dvornih piscev". Poznavanja tujih izkušenj nikoli ni preveč. Če bodo kaj podobnega organizirali tudi sindikati, bom samo vesel.

Čeprav bi g. Lesjaku morda ustrezalo, da bi resnico obrnil narobe, je potrebno jasno povedati, da nikoli nisem niti nameravam z nikomer osebno obracunavati, še najmanj pa z njim. Ravno nasprotno, več kot očitno je, da je to predvsem njegova lažnost. Potrebno je pogledati le njegove izjave v zadnjih šestih mesecih in o tem se lahko vsakdo prepriča. Zato je njegovo sprenevedanje prav neverjetno in resnično je zaskrbljujoče, če lahko takšni ljudje soodločajo in vplivajo na usodo socialnega partnerstva v Sloveniji.

Gospodu Lesjaku je opozarjanje na tesno osebno povezavo med vodstvom sindikata in eno od političnih strank "malce otročje" početje. Zveza svobodnih sindikatov seveda ni edini sindikat na svetu, ki je navezan na politično stranko. Toda tako pri nas kot v tujini velja, da takšna povezovanja največkrat ne koristijo interesom sindikalnega članstva. Logika delovanja političnih strank, logika boja za oblast, je precej drugačna od logike delovanja sindikatov, ki morajo delu izboriti čim boljši položaj nasproti kapitalu, ne glede na trenutno razmerje političnih sil. Če sindikat sledi interesom same ene stranke, bo svoje nastopanje zožil pod raven, ki jo zahteva sindikalni boj. In v tem primeru gre tudi za zlorabo zaupanja sindikalnega članstva.

mag. Anton Rop,
minister za delo, družino in
socialne zadeve

Čeprav si je republiški razvojni sklad prizadeval, da bi postal večinski lastnik Steklarne Rogaška, je delavcem, bivšim zaposlenim in upokojemcem uspelo ohraniti večino delnic v svojih rokah. Pri tem jim je pomagal zlasti Sindikat kemijske, nekovinske in gumarske industrije (KNG) v podjetju, ki se je odločno postavil v bran delavskega delničarstva. Notranji lastniki so v minulih dneh ustanovili tudi družbo pooblaščenko, mimo katere ne bo mogel potekati promet z delnicami. O vsem tem in delu sindikata smo se pogovarjali s predsednikom in strokovno sodelavko sindikata KNG v Steklarni Rogaška Albinom Šrimpfom in Vido Juhart.

Klasični način proizvodnje kristalnih izdelkov zagotavlja Steklarni Rogaška konkurenčnost na svetovnem trgu in ohranjanje velikega števila delovnih mest

Delavci želijo dolgoročno ostati večinski lastniki Steklarne Rogaška

“Leta 1991 je Steklarna Rogaška zaradi razpada nekdanjega enotnega jugoslovanskega tržišča in spremenjenih pogojev gospodarjenja zabredla v hude težave. Takrat ji je priskočila na pomoč država, saj je od ministrstva za gospodarske dejavnosti dobila premostitveni kredit. Kasneje je ministrstvo omenjeni kredit, ki je do začetka letošnjega leta z obrestmi narastel na okoli 850 milijonov tolarjev, “odstopilo” Skladu Republike Slovenije za razvoj. Sklad je želel na podlagi tega kredita postati 51-odstotni lastnik steklarne, vendar pa so se delavci na čelu s sindikatom temu odločno uprli; željam delavcev pa je prisluhnila tudi uprava steklarne,” pravi predsednik sindikata KNG v Steklarni Rogaška Albin Šrimpf. “Delavci smo jasno in glasno povedali, da bomo, če bo država postala večinski lastnik steklarne, tudi mi uveljavljali svoje terjatve iz naslova premalo izplačanih plač v zadnjih petih letih. Steklarna je takrat delavcem dolgovala skoraj štiri milijarde tolarjev. Delavci smo se bili pripravljani svojim terjatvam odpovedati samo, če bi se čemu odpovedala tudi država.”

Delavci so ostali 60-odstotni lastniki steklarne

“Tedanja uprava ni pravočasno reagirala na zahteve sklada, poleg tega pa tudi ni imela ustreznih vizije razvoja,” pravi Šrimpf. “Zato se je sindikat znašel v ospredju borbe za pravice zaposlenih. Predstavniki sveta delavcev v nadzornem svetu smo dosegli, da je prišlo do redne seje skupščine, po njej pa tudi do zamenjave v vodstvu podjetja. Februarja leta 1997 je krmilo prijela

Vida Juhart: Podjetje je sindikatu zaupalo počitniške zmogljivosti v upravljanje. Ker smo jih na novo opremili, je za letovanje med delavci veliko zanimanje.

nova uprava z Davorinom Škrinjaričem na čelu. Nova uprava in sindikat sta si nato s skupnimi močmi prizadevala, da bi lastniki tovarne postali tisti, ki so jo zgradili. To je bilo in je tudi v interesu kraja in razvoja steklarne.”

“Nato so se začele ‘igrice’ in pogajanja. Po desetih mesecih sta Steklarna Rogaška in Slovenska razvojna družba, ki je nasledila Sklad Republike Slovenije za razvoj, vendarle sklenili dogovor, ki je v korist obeh strani. Steklarna bo glavnico kredita odplačala v sedmih letih z dvoletnim moratorijem, delavci pa so se odpovedali svojim terjatvam do podjetja. Izjavo, s katero se v korist razvoja podjetja in ohranitve delovnih mest odpovedujejo terjatvam do podjetja, je podpisalo 97 odstotkov delavcev,” pojasnjuje Albin Šrimpf. “Tako smo delavci, bivši zaposleni in upokojemci še vedno 60-odstotni lastniki Steklarne Rogaška, s 40 odstotki delnic pa razpolagajo skladi. Da je steklarina ostala v večinski lasti notranjih lastnikov, imamo največ zaslug ravno delavci in sindikati.”

Vodilni bodo morali imeti v delnicah najmanj štiri svoje plače

“Kljub temu, da borba za delavsko lastništvo ni bila lahka, pa se vsi delavci še ne zavedajo, kaj to za njih in za razvoj steklarne in kraja pomeni. Zato smo iskoristili možnost, ki nam jo daje zakon o prevzemu podjetij, in ustanovili družbo pooblaščenko,” pravi kar malce ponosno Albin Šrimpf. “Družbo pooblaščenko, ki je ravno v fazi registracije, je ustanovilo 1350 delavcev, bivših zaposlenih in upokojemcev, ki imajo skupaj 53 odstotkov delnic steklarne. Rogaško Kristal, kakor se imenuje družba pooblaščenka, smo ustanovili, da bi zaščitili interese notranjih delničarjev in da bi delavci dolgoročno ostali gospodarji steklarne. Prodaja delnic steklarne mimo družbe pooblaščenke namreč ne bo mogoča.”

“V bodoče bodo morali imeti vsi vodstveni in vodilni delavci v steklarni tudi sorazmeren delež delnic (vodilni delavci bodo morali v delnicah imeti od 4 do 8 svojih mesečnih plač). Z nakupom delnic bodo dokazali, da nameravajo resno in odgovorno delati. Razmišljamo tudi, da bi nakup delnic omogočili tudi delavcem iz Hrvaške, ki doslej niso mogli sodelovati v lastninjenju. Tako bomo zagotovili stalno povpraševanje po delnicah steklarne.”

Bitka za to, da so delavci postali in ostali večinski lastniki Steklarne Rogaška, pa ni bila lahka. “V letu 1996 smo bili prisiljeni za zaščito interesov delavcev organizirati štiri

opozorilne stavke,” pravi Šrimpf. “Stavke so pokazale, da delavci zaupajo sindikatom. To je okrepilo našo pogajalsko pozicijo. Pogajanja pa niso bila lahka, saj so bili za to, da bi postali večinski lastniki steklarne, zainteresirani mnogi - tudi tuji konkurenti.” Za zaščito interesov delavcev oziroma notranjih delničarjev so sindikati v zadnjem času morali kar štirikrat organizirati zbiranje podpisov na različnih dokumentih. To pa v tako velikem kolektivu ni mačjji kašelj.

Steklarina je že lani poslovala z dobičkom

Po zaslugi sindikata so delavci še vedno lastniki enega od največjih podjetij v celjski regiji. Na začetku lastninjenja je bila vrednost Steklarne Rogaška, ki trenutno daje delo in kruh 1650 delavcem, ocenjena na okoli 2,2 milijarde tolarjev. Steklarna, ki proizvode letno 7 milijonov kristalnih proizvodov, ima že 70 let staro in v svetu uveljavljeno blagovno znamko. Steklarna Rogaška izvozi 95 odstotkov celotne proizvodnje, največ v Združene države Amerike in v najbolj razvite evropske države. Celoten prihodek znaša letno okoli 6,5 milijarde tolarjev. Leta 1996 je steklarina ustvarila skoraj za milijardo tolarjev izgube, odkar je za krmilo podjetja prišlo novo vodstvo, pa se poslovanje naglo izboljšuje. Tako je steklarina že lani ustvarila okoli 280 milijonov tolarjev dobička, čeprav pogoji gospodarjenja velikim izvoznikom niso naklonjeni.

Kakšne načrte pa imajo v steklarni? “Notranji delničarji si bomo prizadevali, da bi dolgoročno ostali večinski lastniki. Še posebej pa si bomo prizadevali, da bi steklarina dobro delala in uspešno poslovala, saj bi delo v domačem kraju radi omo-

gočili tudi mladim generacijam. Da bi ohranili delovna mesta, si prizadevamo za klasičen način proizvodnje kristalnih izdelkov. To nam bo uspelo samo, če bomo še naprej dosegali vrhunsko kvaliteto, saj je konkurenca na svetovnem trgu čedalje hujša. Pri tem so zlasti agresivna podjetja, ki kristalnih izdelkov ne proizvajajo ročno, temveč avtomatsko."

Plače ne zastajajo več za kolektivno pogodbo

Kako pa je s plačami? "V preteklosti so plače v Steklarni Rogaška zastajale za kolektivno pogodbo od 15 do 20 odstotkov. Sedaj smo s plačami delno zadovoljni, saj jih prejemo po kolektivni pogodbi. Povprečna mesečna neto plača kva-

sničevanju drugih pravic delavcev steklarna spoštuje kolektivno pogodbo," pojasnjuje Albin Šrmpf.

"V našem podjetju imamo tudi blagajno vzajemne pomoči, pri kateri lahko delavec v stiski dobi do 50.000 tolarjev brezobrestne pomoči, ki jo mora vrniti v 8 mesecih," dodaja strokovna delavka sindikata v podjetju Vida Juhart. "Upravljamo 14 stanovanj na morju in 4 na Rogli. Zanje je med delavci izredno veliko zanimanje. Sindikat pa delavcem regresa tudi dopust, ki si ga organizirajo s pomočjo turističnih agencij."

Svet delavcev mora dobiti večjo veljavo

V Steklarni Rogaška so že pred časom izvolili tudi svet delavcev. "Kljub temu pa je svet delavcev še vedno preveč v ozadju, kar je delno tudi posledica velike aktivnosti sindikatov. Prizadevamo si, da bi svetu delavcev povečali veljavo. To je nujno tudi zaradi nevarnosti, da bi sindikate izrinili iz podjetij," opozarja Šrmpf. "Sicer pa sindikat KNG korektno sodeluje z vodstvom podjetja. Čeprav so pogajanja velikokrat trda, se uprava drži tistega, za kar se dogovorimo."

Nobenega dvoma ni, da je sindikat KNG v Steklarni Rogaška v zadnjih letih odigral izjemno pomembno vlogo pri varovanju interesov delavcev. To mu je uspelo tudi zaradi tega, ker je nenehno skrbel za usposabljanje sindikalnih zaupnikov. Ravno zaradi tega, ker so bili sindikalni zaupniki z Albinom Šrmpfom na čelu ustrezno usposobljeni in sproti seznanjeni z vsemi zakonskimi spremembami, so se lahko uspešno pogajali in borili za delavske interese.

T. K.

Albin Šrmpf: Da bi delavci ostali večinski lastniki Steklarne Rogaška, smo ustanovili družbo pooblaščenko.

lificiranega delavca s 15 do 20 leti delovne dobe znaša od 60.000 do 70.000 tolarjev. Dobili smo tudi ves letošnji regres za letni dopust. Regres za leto 1996 so nam izplačali šele lani, zamudne obresti pa smo delavci namenili za obnovo počitniških zmogljivosti. Tudi pri ure-

Sindikalna lista

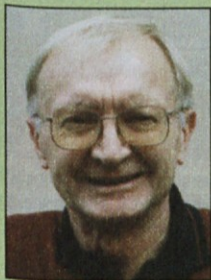
Julij 1998

	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje gospodarstvo)
Prvi del	SIT	SIT
1. Dnevnice		
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.500,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.750,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.218,00
2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	61.582,00	51.098,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano		
– po SKPGD (na delovni dan)	517,00	517,00
Drugi del		
1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	50.532,00	42.958,00
– za 20 let	75.798,00	64.437,00
– za 30 let	101.064,00	85.916,00
2. Odpravnina pri upokojitvi	307.912,00	461.568,00
oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje		
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD – ob smrti delavca	92.374,00	85.961,00
– ob smrti v ožji družini	46.187,00	–
4. Minimalna plača	62.299,00	62.299,00
5. Zajamčena plača	37.045,00	37.045,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj	102.000,00	84.800,00
– delavci s plačo pod 110.000,00 SIT na mesec	–	102.000,00

* Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97 v višini 51.098,00 SIT).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon. Za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Piše: Doro Hvalica

Če vprašate mene DUŠAN

Kar nekaj Dušanov je v mojih desetletjih služilo kruh v Domu sindikatov. Dušan Tomše, dramaturg s širokim nasmehom, toplo besedo in tragičnim koncem, Dušan Dolinar, medobčinski sindikalist, vedrega duha in poštenih besed, Dušan Rovnšek, prijatelj in nadpovprečen kovinar, Dušan Rebolj, prenovitveni

Ravnikov konkurent, Dušan Semolič, politik in uspešno privzgojen sindikalni predsednik, in Dušan Porenta, optimist, komponist in slepi telefonist.

Če vprašate mene, mi je bil ta od vseh najbolj drag. Nič čudnega. Ko sem mu nadobudnež prvega dne svoje prve zaposlitve na Zvezi Svobod in prosvetnih društev Slovenije naročil medkrajevni telefonski pogovor (takrat je na takšen dogodek bilo treba čakati tudi do dvajset minut), sem vmes slišal z njegove harmonike valček in robantenje hkrati. Prav kmalu sva bila skupaj. Sicer pa mu nihče ni odrekel pomoči. Najzvestejši so mu zagotovo bili mojster Bojan Adamič, Jože Privšek, Gregor Strniša in še kdo.

Na pogovoru, ki sva ga pred kratkim opravila v vrhniškem Canarjevem domu v okviru "Kulturnih srečanj z znanimi rojaki", je priznal, da je večino od svojih več kot stodvajsetih skladb napisal v telefonski centrali Doma sindikatov. To je torej zagotovo bil

najmanjši, najskromnejši in najproduktivnejši delovni prostor te marmorne palače.

Dušan je upokojenec Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Po enaintridesetih letih dela dela tisto, kar najraje dela. Komponira in premore več volje in optimizma od vseh Dušanov in Dorotov skupaj. Ga poznate? Ne, ne poznate ga. Vas Dušan kaj briga? Ne, Dušan vas nič ne briga. In prav je tako.

Zakaj bi nenadoma moralo biti drugače! Velika večina njegovih sindikalnih sopotnikov nikoli sploh ni vedela, da je skladatelj. Kvečjemu harmonikar na kakem praznovanju v šestem nadstropju.

Dušan pa je pisal. Prvo skladbo že leta 1949, leta 1952 jo je že slišal na radiu, potem druga za drugo, od festivala do festivala, od ansambla do ansambla, od Bleda do Opatije, od uspeha do uspeha. Leta 1971 pa uspešnica Trideset let v Pestnerjevi izvedbi in s prvo nagrado občinstva.

Ste vedeli, da je samo za Beneške fante napisal kakih trideset skladb, da je pisal za citre, jazz skladbe, celo orgelsko skladbo (izvedena v Nišu).

Njegova pot je šla dobesedno od ušesa do ušesa. In prav v naših ušesih se je Dušan dodobra usidral, saj si požvižgavamo prenekate-ro popevko, ne da bi vedeli, da je njegova.

V predstavitveno zloženko smo mu zapisali, da je Dušan Porenta ustvarjalec viž in spevnih popevk, ki so rasle iz tolikšne svetlobe duše, kot jo zmore le nekdo, ki je prikrajšan za svetlobo oči.

In če vprašate mene, jih je pisal tudi za nas, ki premoremo svetlobo oči, a smo mnogokrat malomarni do svetlobe duše.

Dušan, hvala.

V Sindikatu kmetijstva in živilske industrije Slovenije v Tovarni mesnih izdelkov Košaki solidarnost še velja

Kako je članu v stiski pomagal njegov sindikat

“Če mi ne bi priskočil na pomoč Sindikat delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije, bi bila danes moja družina brez strehe nad glavo,” pravi delavec Tovarne mesnih izdelkov Košaki iz Maribora **Ljubo Grahovac**. “Ko sem se znašel v najhujši stiski v življenju, iz katere sam nisem več videl izhoda, mi je priskočil na pomoč moj sindikat. Za to se vodstvu sindikata KŽI v podjetju, v Podravju in v republiki iskreno zahvaljujem, hkrati pa sem ponosen, da sem član tega in takšnega sindikata, ki postavlja solidarnost do sodelavcev v stiski na prvo mesto.”

Pomoč ob pravem trenutku

Zidar Ljubo Grahovac, ki že 13 let dela v tovarni mesnih izdelkov Košaki, živi z ženo in dvema otrokoma v skromnem podstrešnem stanovanju. “Stanovanje mi je dodelilo podjetje Stavbar, kjer sem bil prej zaposlen. Ko je šel Stavbar v stečaj, je stanovanje prešlo v last nekega finančnega podjetja, ki ga je hotelo izprazniti in prodati na dražbi. Sami ga nismo mogli odkupiti, saj je žena, ki je ob stečaju Elektrokovine izgubila delo, še vedno brezposelna, otroka pa se šolata. V Mariboru sem obredel vse, od občine do socialne službe, vendar mi ni mogel pomagati nihče. Na koncu sem se zatekel na sindikat, katerega član sem. Ob pomoči sindikata mi je uspelo odkupiti skromno stanovanje, v katerem živimo, in tako družini zagotoviti streho nad glavo. Vsem članom sindikata, ki so mi pomagali, sem zelo hvaležen, še zlasti pa predsedniku sindikata v našem podjetju **Božidarju Potočniku**, sekretarju območnega odbora **Dušanu Detičku** in sekretarju republiškega odbora KŽI **Jovu Labancu**.”

“Grahovcu smo pomagali, da je dobil kredit pri Delavski hranilnici v Ljubljani. Vendar pa kredit ni zadoščal za nakup stanovanja, za najetje večjega kredita pa Grahovac ni bil kreditno sposoben. Ker smo ocenili, da bi Grahovac s svojo družino zares lahko ostal brez skromne strehe nad glavo, smo mu solidarnostno pomagali pridobiti še manjkajoča sredstva,” pravi predsednik sindikata KŽI v Tovarni mesnih izdelkov Košaki **Božidar Potočnik**. “Solidarnostna sredstva so poleg sindikalne organizacije v našem podjetju prispevali tudi republiški in območni odbor našega sindikata ter nekatere sindikalne organizacije iz drugih podjetij, ki smo jih zaprosili za pomoč.”

“Sindikat mi je pomagal, ko sem bil že čisto obupan. Stanovanjski problem za svojo družino sem ob pomoči sindikata rešil pet minut pred dvanajsto. Če stanovanja ne bi uspel

odkupiti, bi bil danes še v veliko težjem položaju,” pravi Grahovac. Star slovenski pregovor pravi, da ima vrage običajno več mladih. In to drži tudi pri Grahovcu, ki se je medtem pri delu poškodoval in dela sedaj samo štiri ure na dan. “Ko odplačam obrok za kredit, mi ostane za preživljanje štiričlanske družine 36.000 tolarjev. Ne znam si predstav-

Ljubo Grahovac: Brez solidarnostne pomoči sindikata bi ostal brez strehe nad glavo. Vsem v sindikatu KŽI se zahvaljujem, hkrati pa sem ponosen, da sem član tega in takšnega sindikata.

Božidar Potočnik: Svojim članom pomagamo, kjer in kolikor moremo, hkrati pa se borimo za spoštovanje delavskih pravic.

ljati, kako bi s tem preživljal družino, če bi moral plačevati še drago najemnino za stanovanje. Sindikat je mojo družino rešil pred pravo katastrofo.”

Sindikat se zavzema za pravice delavcev

Sindikat KŽI v Tovarni mesnih izdelkov Košaki se tudi sicer zavzema za uveljavitev interesov delavcev. “V naši tovarni, kjer je zaposlenih 290 delavcev, imamo plače za okoli 5 odstotkov nad ravniyo, določeno s kolektivno pogodbo. Regres za letni dopust 102.000 tolarjev smo že dobili – v dveh delih, vendar v gotovini. Podjetje delavcem zagotavlja tudi toplo malico in vrača vse stroške mesečne

avtobusne vozovnice za prevoz na delo,” pravi Božidar Potočnik.

Podjetje ima tudi nekaj počitniških zmogljivosti v Biogradu na Hrvaškem, vendar so v njih še vedno begunci. Za letovanje v prikolih pa zaradi čedalje višjih cen v kampih ni velikega zanimanja.

“V našem podjetju deluje tudi blagajna vzajemne pomoči, v katero je vključenih 200 delavcev. Član blagajne vzajemne pomoči lahko dobi kredit, ki je trikrat višji od vložene vsote, v izjemnih primerih pa celo petkrat višji. Rok vračila je od 6 mesecev do enega leta.”

Poleg vseh drugih aktivnosti sindikat organizira vsako leto za svoje člane tudi izlet. “Lani smo bili v Krškem in Brežicah, predlani pa na Krasu. Prizadevamo si, da bi prijetno družili s koristnim,” pojasnjuje Potočnik.

“Odnosi med vodstvom podjetja in sindikatom so korektni, saj vodstvo spoštuje določila kolektivne pogodbe. V sindikatu pa bi si seveda želeli, da bi bili ti odnosi še boljši. Če v pogajanjih z vodstvom podjetja potrebujemo strokovne nasvete, jih dobimo na območni organizaciji ZSSS v Podravju. Območna organizacija zagotavlja našim članom

Edi Kokot: Uresničevanje delavskih pravic spremlja tudi svet delavcev, ki pri tem tesno sodeluje s sindikatom.

tudi pravno pomoč, čeprav je v zadnjih letih ni nihče potreboval, saj rešujemo vse probleme s pogovori in pogajanjimi,” pravi Potočnik. “V disciplinskih postopkih pa naše člane na prvi stopnji zastopa kar sindikat v podjetju.”

“Za zaščito pravic delavcev pa skrbi tudi svet delavcev,” dodaja predsednik sveta delavcev v Košakih Edi Kokot. “Svet delavcev zelo dobro sodeluje s sindikatom, saj so vsi člani sveta delavcev tudi člani našega sindikata.

Medsebojna pomoč in solidarnost v Svobodnih sindikatih ni le mrtva črka na papirju. To so pri Ljubu Grahovcu dokazali tudi v Sindikatu delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije na vseh ravneh, saj so svojemu članu v stiski nesebično pomagali.

Kakšna je sestava brezposlenih

uradu za delo, 62 pa zato, ker so odklonili zaposlitev ali vključitev v usposabljanje.

V maju je bilo med 124.552 brezposelnimi kar 46,3 % starejših od 40 let, mlajših od 26 let pa 25,4 %. Prvo službo jih je iskalo 17,1 %. Brezposelnih trajnih presežkov je bilo 24,7 % in stečajnikov 11,3 %.

Delež žensk med brezposelnimi znaša 49,8 %. Toda stopnja registrirane brezposelnosti za ženske po zadnjem podatku za april 1998 znaša že 15,6 % (za moška 13,5 %)! Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti pa znaša 14,4 %.

V zadnjem letu je brezposelnost najbolj zrastle v Velenju

(+10,1 %) in se najbolj znižala v Novem mestu (-17,2 %)!

Republiški zavod za zaposlovanje ima 59 uradov za delo, ki so praviloma razporejeni po upravnih enotah. Letos načrtujejo združitve nekaterih manjših uradov tako, da bodo ohranjene obstoječe lokacije in da bo doseženo optimalno skupno število 10 do 15 strokovnih delavcev za opravljanje vseh nalog: poskusni uradi za delo pa so: Zasavje (Zagorje, Trbovlje, Hrastnik), Koroški urad (Dravograd, Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem) ter Ptuj (Ptuj in Ormož).

Lučka Böhm

Registrirano
brezposelne osebe
31. 5. 1998

Območna enota RZZ	Vsi	Ženske	Moški	Indeks V. 98/IV. 98	Indeks V. 98/V. 97
Celje	15.307	7.624	7.683	98,3	102,1
Koper	6.456	3.666	2.790	97,5	102,7
Kranj	10.463	5.550	4.913	101,7	105,1
Ljubljana	30.163	14.908	15.255	99,4	103,8
Maribor	30.633	15.077	15.556	99,1	99,2
Murska Sobota	10.290	4.260	6.030	100,1	106,7
Nova Gorica	4.100	2.088	2.012	97,5	98,5
Novo mesto	4.806	2.515	2.291	97,3	82,8
Sevnica	4.636	2.259	2.377	96,4	97,6
Velenje	7.698	4.028	3.670	97,6	110,1
SLOVENIJA	124.552	61.975	62.577	99,0	101,7

V maju 1998 je bilo iz registra brezposelnih črtanih 1.650 oseb, kljub temu da se niso zaposlile. Večina se jih je upokojila ali pa odšla na služenje vojaškega roka oziroma šolanje. Toda 488 jih je bilo črtanih zaradi nezglašanja na

Namesto žrtev naj kaznujejo krivce

V Sloveniji je že več let brezposelnih več kot 125.000 delavcev. Veliko jih je bilo odpuščenih kot trajno presežnih in zaradi stečajev. Velika večina danes brezposelnih delavcev je imela pred izgubo zaposlitve zelo nizke plače, saj so delali v podjetjih, ki jih je gospodarska kriza tako prizadela, da delavcem niso mogla zagotavljati plač po kolektivnih pogodbah. Zaradi tega prejemale omenjeni brezposelni delavci sedaj na zavodu za zaposlovanje tudi zelo skromna denarna nadomestila za čas brezposelnosti, saj znašajo najprej 70, nato pa 60 odstotkov od že tako in tako nizke plače. Iskalci prve zaposlitve pa nimajo pravice do denarnega nadomestila. Zato denarno nadomestilo za čas brezposelnosti prejema samo tretjina brezposelnih delavcev.

Zaradi vsega tega je popolnoma jasno, da velika večina brezposelnih zelo intenzivno išče delo in zaposlitev, tudi zaslužek. Nezrele izjave nekaterih politikov, ki trdijo, da se številni brezposelni delavci ne želijo zaposliti, temveč raje delajo na črno, so čista demagogija, hkrati pa dokazujejo, da se mnogim našim politikom niti ne sanja več, s kakšnimi problemi se srečujejo ljudje v vsakodnevem življenju.

Veliko ponudbo na trgu dela ta čas izkoriščajo mnogi delodajal-

ci, še zlasti, ker vlada na delovnopravnem področju prava stihija. Država je na tem področju popolnoma zatajila, saj je delovnopravna zakonodaja zastarela, poleg tega pa lahko delodajalci še tiste zakone, ki veljajo, po mili volji nekažnovano kršijo. Zaradi popolne neučinkovitosti pravne države čedalje več delodajalcev zaposluje delavce na črno. Od tega imajo dvojni korist: delavce, ki morajo za ljubi kruhek pristati na delo na črno, lahko slabše plačujejo kot redno zaposlene, poleg tega pa jim ni treba plačevati dragih davkov in prispevkov na plače, s čimer goljufajo državo. Za nameček pa lahko delavcem kršijo tudi druge pravice, ki jim pripadajo po kolektivni pogodbi (ne izplačujejo jim regresa za malico, stroškov prevoza na delo in regresa za letni dopust, ne dovolijo jim izkoristiti dopusta itd.), saj lahko delavca, ki se pritožuje, takoj in brez problemov vržejo na cesto.

Zaradi takšnih v nebo vpijočih razmer je vlada že večkrat obljubila, da bo zaposlovanju na črno naredila konec. Vendar pa se je tako, kakor je to pri nas že običajno, zadeve lotila na napačnem koncu. V predlog zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti je zapisala, da naj bi brezposelnim delavcem, ki jih bodo zalotili pri delu na črno, denarno nadomestilo za čas brez-

poselnosti prepolovili. Namesto da bi z inšpekcijskim nadzorom in strogimi kaznimi delodajalcem preprečila zaposlovanje na črno in izkoriščanje delavcev, namerna vlada udariti po brezposelnih delavcih, ki so za preživetje prisiljeni delati na črno. Kako naj sicer sebe in svojo družino preživlja delavec, ki je že toliko časa brezposeln, da ne prejema več denarnega nadomestila za čas brezposelnosti?

Če bo omenjeno zakonsko določilo sprejeto, se bo delo na črno samo še bolj razbohotilo, saj bodo brezposelni delavci, ki so prisiljeni delati na črno, o tem prisiljeni še molčati kot grob. Še več: delavci na črno bodo prisiljeni lagati celo inšpekciji dela in ščititi delodajalce, ki jih izkoriščajo, saj bodo sicer sami najbolj kaznovani. Če je vlada želela s tem problem dela na črno dokončno pospraviti pod mizo, ji bo to zagotovo uspelo: pri nas čez noč dela na črno uradno ne bo več, saj ga bodo poleg delodajalcev prisiljeni prikrivati tudi prizadeti delavci, v praksi pa se bo delo na črno še bolj razbohotilo.

Še sreča, da se naša vlada ni na enak način lotila problema posilstev. Če bi namreč sledila isti logiki kakor pri reševanju problema dela na črno, bi morala predpisati visoke kazni za žrtve posilstva, ker so imele spolni odnos

z osebo, ki je kršila zakon o spolni nedotakljivosti. Potem zagotovo nobena žrtev ne bi več prijavila posilstva in za našo vlado bi bil ta problem enkrat za vselej rešen.

Delu na črno lahko država učinkovito stopi na prste samo na en način. V zakon je treba jasno zapisati, da je delodajalec, pri katerem inšpektor najde na črno zaposlenega delavca, le-tega dolžan sprejeti v redno delovno razmerje za nazaj (za ves čas, ko je bil prisiljen delati na črno) ter še za najmanj leto dni naprej. Samo po sebi se razume, da bi morala inšpekcija za delo ob tem delodajalcu naložiti, da je dolžan delavcu zagotoviti plačo in vse druge pravice po kolektivni pogodbi. Potem državni proračun ne bi imel več primanjkljaja, število brezposelnih delavcev pa bi se hitro zmanjšalo. S takšnim zakonskim določilom bi država stopila na prste tistim, ki imajo dobiček od nezakonitega zaposlovanja na črno – nepoštenim delodajalcem, ki pa so hkrati tudi največji zagovorniki in podporniki divjega liberalizma in liberalcev na oblasti.

Ker nobena oblast ne žaga veje, na kateri sedi, bo delo na črno v tej državi očitno še naprej cvetelo, le tu in tam bodo zaradi njega zašili kakšnega brezposelnega delavca, ki mu bodo popustili živci in bo povedal, da je "cesar gol".

Tomaž Kšela

Nič več "valilnice" invalidov?

Vladin svet za socialno varnost o predlogu zakona o varnosti in zdravju pri delu

Eden najpomembnejših zakonov v paketu bodoče delavsko-socialne zakonodaje za zaposlene je zakon o varnosti in zdravju pri delu. Navsezadnje, če se bo že podaljšala delovna doba za upokožitev, je prav, da poskrbimo tudi za izboljšanje pogojev dela, za varnost in zdravje pri delu... Po štirih letih priprav je predlog zakona po mnenju vlade nared za drugo branje v državnem zboru. Se pa bo dotlej verjetno še kaj spreminjal, saj je prav zdaj v teku še usklajevanje določil zakona tehnične narave med socialnimi partnerji. Ekonomsko-socialni svet bo o predlogu zakona razpravljajl predvidoma osmega julija. To sredo pa so o njem spregovorili člani sveta za socialno varnost pri vladi in predlagali nekatere potrebne dopolnitve.

Napredek pri pripravi zakonskega predloga so pohvalili, saj je celovita ureditev področja skrbi za varnost in zdravje pri delu in uskladitev z normativi, ki veljajo v Evropski uniji, nujna. Zakonski predlog je tudi po vsebini ustrezen, saj nalaga delodajalcem odgovornost za zdravje in varnost zaposlenih pri delu. To pomeni, da sproti ugotavlja vrste možnih nevarnosti na delovnem mestu in ocenjuje tveganje za nastanek poškodb in posledic za zdravje zaposlenih, in da na podlagi teh ugotovitev predvidi in izvaja ukrepe za varnost pri delu in ukrepe za varovanje zdra-

vja zaposlenih. Ta zahteva je bila postavljena v skladu z direktivo Evropske unije številka 89/391 EEC, ki govori o dolžnostih delodajalca. V njej so poleg prej naštetih ocenjevanj tveganja in ukrepov zoper nevarnosti omenjene še organizacija strokovnih služb, požarno varstvo, organizacija prve pomoči in evakuacije, obveščanje in usposabljanje zaposlenih za varno delo, zagotavljanje sredstev za osebno varnost, posvetovanje z delavci in soodločanje zaposlenih o zadevah, ki se nanašajo na varnost in zdravje pri delu. Vlada je po prvi obravnavi v državnem zboru po-

pravila tudi vzroke za eno največjih zamer prvemu predlogu, da je namreč pisan na kožo velikih podjetij, možnosti in potreb malih pa ne upošteva. V predlogu zakona za drugo branje v parlamentu je na primer odpravljena obveznost sklenitve delovnega razmerja s strokovnim delavcem za ti dve področji ter obvezno oblikovanje odbora za varnost in zdravje pri delu. Mali in srednji delodajalci bodo po tem zakonu lahko vse te ali del nalog zaupali zunanjemu strokovnjaku oziroma strokovni službi, ki pa bosta morala prej dobiti licenco za opravljanje takšnih storitev. Svet za socialno varnost je menil, da bi morali biti mali podjetniki k temu zavezani.

Člani sveta za socialno varnost pa so opozorili, da se v zadnjih letih število delovnih invalidov precej povečuje, kar kaže na težnjo delodajalcev postaviti dobiček daleč pred vse druge cilje. Zato so začeli varčevati tudi pri varnosti delovnih mest in zdravju zaposlenih. Opozorili so tudi na to, da zakonodaja sama ne bo mogla urejati tega področja, če za njo ne bo stala močna in učinkovita nadzorna - inšpekcijska

služba, ki bo delodajalce učinkovito spodbujala k izvajanju določil zakona o varnosti in zdravju pri delu ter spremljajočih podzakonskih aktov in tehničnih normativov. Tudi zagrožene kazni za neizvrševanje določil zakona so se članom sveta za socialno varnost zdele vredne ponovnega premisleka: ker naj bi bile prenizke in ker bi zapisovanje vsote v zakon v primeru večje inflacije kazni razvodenelo. Člani sveta so se tudi vpraševali, ali bi bilo prav, da bi zaposleni v primeru neurejenosti in varnosti delovnega mesta v skladu s predpisi imeli pravico do določene odškodnine (nekateri bi to določilo dodali v 33. člen), ali pa bi bilo bolje z ostrimi normativi zagotoviti zdravje in varnost delavcev. Predlog zakona v 33. členu predvideva, da delavec lahko odkloni delo na nevarnem delovnem mestu, če ni bil prej seznanjen z vsemi nevarnostmi ali če delodajalec ni zagotovil predpisanega zdravstvenega pregleda. Če niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi ali če bi mu delo preko polnega delovnega časa ali ponoči poslabšalo zdravje, sme delavec zahtevati, da delodajalec nevarnost odpravi. Za nastalo materialno škodo delavec ne bi bil odgovoren (34. člen).

Skratka, država naj poskrbi, da podjetja v Sloveniji ne bi več bila "valilnice" invalidov.

B. R.

Prevoz v stečaju

Sodišče v Krškem je 26. junija za podjetje Prevoz iz Brežic uvedlo stečaj. Kot nam je sporočil Lado Rožič, sekretar območnega odbora sindikata prometa in zvez za Posavje, je zaradi tega odšlo na zavod vseh 90 zaposlenih. Rožič je pohvalil sodišče, ki je o stečaju odločilo v tednu dni po vložitvi predloga. Nekatera sodišča torej krepko odstopajo od drugih, kjer se na podobne odločitve čaka tudi več mesecev.

Stečajni upravitelj Dušan Dornik, odvetnik iz Krškega, je z nekaj delavci sklenil pogodbo o delu. Že v tem tednu naj bi znova začel delati tudi oddelek tehničnih pregledov.

Območna organizacija ZSSS pripravljaja za zaposlene izračune terjatev do stečajne mase, ki jih bodo skušali vložiti čim prej.

F. K.

Sinles pripravlja oblikovanje solidarnostnega sklada

Izvršni odbor Sinlesa je ta torek obravnaval priprave na kongres ZSSS, programsko-volilno sejo Sinlesa in oblikovanje solidarnostnega sklada. Kot nam je po seji povedal sekretar Sinlesa **Marjan Ferčec**, bo programsko-volilna seja sindikata marca prihodnje leto. Tako so se odločili zaradi tega, ker takrat poteče mandat predsednika in sekretarja, ker se pogajajo o novi kolektivni pogodbi dejavnosti in tudi zaradi kongresa ZSSS. Sicer pa po svojem statutu Sinles nima delegatsko sestavljenega kongresa ali skupščine, na programsko-volilno sejo bodo povabljeni le predsedniki sindikatov podjetij.

Sinles bo kot drugi od sindikatov iz sestave ZSSS oblikoval solidarnostni sklad. Zato je izvršni odbor imenoval komisijo, ki mora pripraviti listine o delovanju tega sklada, o katerih naj bi jeseni stekla razprava.

Izvršni odbor je obravnaval tudi

Sejo izvršnega odbora Sinlesa je vodil predsednik Danilo Vedlin (prvi z desne)

več zadev v zvezi s 3. kongresom ZSSS. Podprl je pravilnik o postopkih evidentiranja predsednika in sekretarja ZSSS, strinjal se je s predlogom, da bi predsedstvo sveta ZSSS v bodoče sestavljali predsedniki sindikatov dejavnosti. Marjan

Ferčec nam je še povedal, da je bil Sinles pobudnik odločitve, da bo 3. kongres ZSSS tudi statutaren. Sindikat lesarjev pa bo poleg predsednika na kongresu ZSSS zastopalo še pet posebej izvoljenih delegatov.

F. K.

Ekonomska cona naj bi Mariboru omogočila 5000 novih delovnih mest

Zakon o ekonomski conah, ki so ga konec maja sprejeli poslanci državnega zbora, daje Mariboru in podravski regiji nove možnosti za zmanjševanje brezposelnosti, za povečanje izvoza in nasploh za hitrejši gospodarski razvoj.

Kot je na nedavni tiskovni konferenci povedal župan dr. Alojz Križman, so v Mariboru že stekle aktivnosti, da bi ekonomska cona začela čim prej poslovati v skladu z novim zakonom, ki prinaša njenim uporabnikom številne ugodnosti. Podjetjem, ki bodo pridobila soglasje davčnega organa za poslovanje v ekonomski coni, ne bo treba plačevati davkov od prometa proizvodov, reprodukcijskega materiala in storitev, ki so neposredno povezane z izvozom blaga in storitev. Uporabniki ekonomske cone bodo plačevali samo 10 odstotkov davka od dobička, vlaganja v opretna osnovna sredstva na območju ekonomske cone jim bodo priznana za davčno olajšavo v višini 50 odstotkov investiranega zneska. Poleg tega se bo uporabnikom ekonomske cone zmanjšala davčna osnova za znesek, ki bo enak 50 odstotkom izplačanih plač v poslovnem letu za zaposlene pripravnike in druge delavce, ki so bili pred sklenitvijo delovnega razmerja vsaj šest mesecev prijavljeni na zavodu za zaposlovanje.

Mestna občina Maribor bo vsem uporabnikom ekonomske cone nudila še dodatne ugodnosti. Med drugim jim bo znižala nadomestilo za stavbna zemljišča in komunalne dajatve.

Ekonomska cona bodo lahko za svojo proizvodno in storitveno dejavnost uporabljala vsa podjetja, ki bodo v tej coni začela opravljati novo dejavnost, najmanj 51 odstotkov prometa ustvarila z izvozom, s svojo dejavnostjo v ekonomski coni pa morajo povečevati skupno število zaposlenih.

Mariborska mestna občina je o prednostih ekonomske cone že obvestila največje slovenske izvoznike in preko 400 tujih partnerjev.

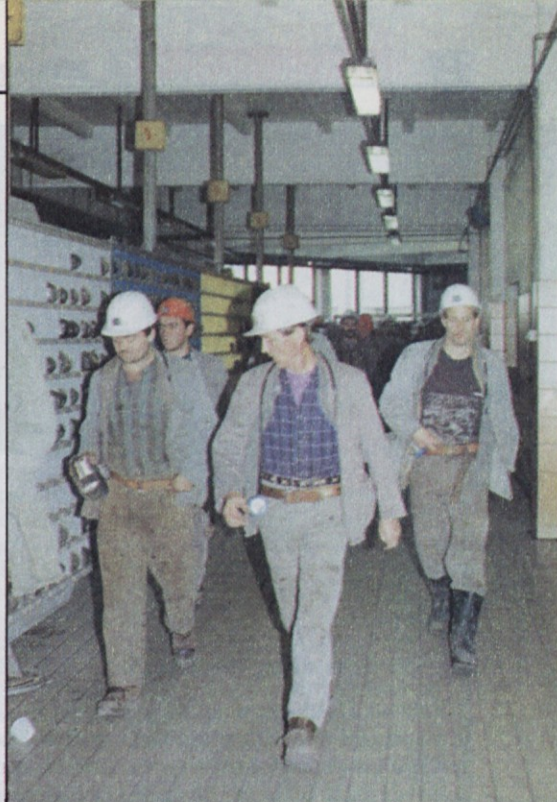
Maribor ima po besedah dr. Križmana pri razvijanju ekonomske cone več prednosti. Na

eni strani bo cona na križišču mednarodnih povezav od severa proti jugu in od vzhoda proti zahodu Evrope, poleg tega pa v mestu že deluje podjetje, ki se ukvarja z dejavnostjo prostih in carinskih con. Gre za podjetje STTC Maribor, ki razpolaga z več kot 40.000 kvadratnimi metri skladiščnih površin in pri uvoznih izvoznih poslih sodeluje z več kot 1.800 partnerji iz Slovenije in številnih evropskih držav. Velika prednost Maribora je tudi v tem, da ima za ekonomsko cono rezerviranih že več deset hektarjev zemljišč, ki bodo povezana tudi z železniškim in letališkim terminalom. Za ekonomsko cono je na razpolago nekaj zemljišč ob južni vpadnici v mesto. Ob vzhodni vpadnici so na razpolago zemljišča bivšega Tama, za katera bi bilo po županovem mnenju najbolj smotrno, da bi jih odkupila država in nato naprej prodala ali dala v najem uporabnikom. Ob vzhodni vpadnici pa bi se lahko ekonomska cona razširila na zemljišča Marlesa, ki jih ta zaradi neustrezne zakonodaje ne more prodati.

Razvoj proizvodnih in storitvenih dejavnosti v ekonomski coni bo prispeval tudi k zmanjševanju števila brezposelnih v regiji. Mariborski župan pričakuje, da bo v ekonomski coni v naslednjih treh letih našlo delo od 5 do 6 tisoč delavcev. Vendar pa je struktura brezposelnih v regiji zelo neugodna, saj je skoraj polovica brezposelnih brez poklicne izobrazbe. Ko je pred dnevi eno od podjetij, ki namera va med prvimi organizirati svojo proizvodnjo v ekonomski coni, na zavodu za zaposlovanje iskalo 93 novih delavcev, je naletelo na velike težave, saj so ustrezno usposobljene iskalce zaposlitve težko našli.

Dolgotrajno brezposelne delavce, ki naj bi dobili delo v ekonomski coni, bo treba dodatno usposobiti, zato bi po besedah direktorja mariborske enote republiškega zavoda za zaposlovanje **Marka Strbana** veljalo hkrati planirati razvoj dejavnosti v ekonomski coni in dodatno usposabljanje in izobraževanje delavcev.

T. K.

Čestitke rudarjem

Rudarji bodo tudi letos proslavili svoj praznik 3. julij. Ta datum je določen v spomin na petdnevno gladovno stavko, ki so jo leta 1943 začeli zasavski rudarji. Rudarji v Velenju, kjer že skoraj 40 let organizirajo Skok čez kožo, bodo v svoje vrste sprejeli 65 novincev. Na Kalu bo zasavske rudarje obiskal tudi njihov minister Metod Dragonja. Mežiški rudarji se bodo z družinami spet zbrali pri čebelarškem domu na Mrdavsovcem. V drugih krajih rudarjev ni več, tudi usoda belih rudarjev še visi v zraku.

Iz besed Aljoše Kinka, prvega človeka zasavskih rudarjev, objavljenih v glasilu Srečno, veje zlasti zaskrbljenost zaradi negotovosti gradnje tretje termoelektrarne na tem območju. Direktor Premogovnika Velenje pa v sporočilu za javnost izraža zadovoljstvo, ker so se te dni konstituirali kot delniška družba, v kateri imajo zaposleni triodstotni lastniški delež. Upa, da bo država, kot večinski lastnik, ravnala tudi v interesu rudarjev in njihovih potomcev.

F. K.

Poštna banka v Mariboru bo potrebovala strokovnjake

V Mariboru je bilo pred dnevi posvetovanje o razvijanju bančnih storitev v poštini enotah. Poštna banka Slovenije si po besedah direktorja **Albina Hojnika** namreč prizadeva, da bi ponudila čim bolj kvalitetne storitve vsem prebivalcem Slovenije, ne glede na to, ali so doma v mestu ali na vasi. Vsako poštno okence so zato spremenili tudi v bančno okence. Tako ima poštna banka med vsemi ban-

kami v državi najbolj razširjeno mrežo poslovalnic, saj posluje preko 1162 poštinih oziroma bančnih okenc na 540 poštinih enot.

Sicer pa je Poštna banka Slovenije lani bilančno vsoto banke povečala na 25 milijard tolarjev, kar je za 47 odstotkov več kot leto poprej. Trenutno je banka po bilančni vsoti med vsemi bankami v Sloveniji na 12. mestu, njen tržni delež pa znaša 1,3 odstotka.

Po besedah Albina Hojnika si bodo v Poštni banki Slovenije, ki ima 122 zaposlenih, prizadevali, da bi obseg poslovanja še povečali, saj imajo primerljivo poštne banke v Evropski uniji od 5- do 8-odstotni tržni delež. Banka si prizadeva, da bi s svojo ponudbo pritegnila nove komitente tudi iz vrst delavcev, kmetov, obrtnikov in samostojnih podjetnikov, ki živijo in delajo izven urbanih sre-

dišč, svojo funkcijo pa vidi tudi v servisiranju občin pri načrtovanju komunalnega razvoja.

Po besedah Albina Hojnika se bo sedež Poštne banke Slovenije v kratkem preselil v Maribor. S preselitvijo sedeža poštne banke pa bo Maribor pridobil tudi nekaj dragocenih novih delovnih mest za finančne in druge strokovnjake.

T. K.

Rastko Plohl, predsednik Neodvisnih sindikatov Slovenije, se je v zadnji Sobotni prilogi Dela postavil po robu vsem, ki se zavzemajo za obsodbo bivšega režima in spravo. Povedal je, da za dogovarjanje o spravi stranke na volitvah niso dobile pooblastila. Povrh bi sprava, ki bi razveljavila družbeno ureditev, ki ne velja skoraj deset let, koristila Tretjemu rajhu in bivši Kraljevini SHS. Sedanja Republika Slovenija torej od obsodbe odpravljenega režima ne bi mogla imeti nobenih koristi, le vprašanja o njenih koreninah bi lahko spet postala aktualna.

Iz Plohovih besed bi lahko prevzeli geslo: živimo sedaj in s tem, kar imamo. Dobro bi bilo, če bi to geslo prevladalo tudi v odnosih med sindikati, saj konfrontacije (spočenja jih zlasti predsednik najmanjše sindikalne konfederacije) ne koristijo nikomur. Brez tega namreč, tudi če bi bilo dobro za delavce, sindikalisti ne bodo podpisali več nobene listine.

Pravočasna pomoč!

"Stric, pridi na pomoč! Moj očka in sosed se že eno uro pretepeata!"

"Presneti mulec, zakaj pa nisi prišel že prej?"

"Doslej je bil moj očka močnejši!"

Naključje

"Gospa, zakaj pa je vašega moža zadela kap?"

"Po naključju!"

"Kako to mislite?"

"Ah veste, ravno ko je prišla k nam na obisk taščca, se je pred hišo po naključju ustavil kamion s pohištvom. Ubogi mož pa je mislil, da se bo taščca preselila k nam..."

Nevarna obljuba

"Veš, zakaj je Bulatović izgubil volitve?"

"Ne!"

"Črnogorcem je obljubil 30.000 novih delovnih mest!"

Budilka

"Zopet si zamudil v šolo. Ali doma nimate budilke?"

"Imamo. Samo vedno zvoní takrat, ko spimo!"

Matematika

"Spoznal sem čudovito dekle. Imava se strašansko rada. Praktično sva že napol poročena."

"Kako to misliš, da sta napol poročena?"

"Jaz se želim z njo poročiti, sedaj pa mora pristati samo še ona."

Moder nasvet

"Gospod psihiater, kaj naj naredim, da me ponoči ne bo bolela glava in da bom lahko spal?"

"Zvečer, preden se odpravite spat, morate vse svoje skrbi pustiti zunaj, pred vrati."

"Kje pa bo potem spala moja žena?"

Anketa na anketo

Poštariji so pred dnevi v številne poštne nabiralnike dostavili tudi poseben vprašalnik LDS. Največja stranka na oblasti sprašuje ljudi, koliko podpirajo ali zavračajo politiko, ki jo bolj ali manj uspešno vodijo ministri te stranke. Eno od vprašanj brez dvoma izvira iz resorja ministra za delo Toneta Ropa. Ljudem polaga na

usta, naj se strinjajo z možnostjo, da bodo k skromni pokojnini dobili še kaj zraven (dodatek naj bi bil posledica nalaganja dela plače v naložbeni steber pokojninskega zavarovanja). Če bi kdorkoli imel kaj proti temu bi bilo po našem mnenju zelo čudno. Aktivisti Svobodnih sindikatov, s katerimi je minister Rop v čedalje ostrejših sporih, bi ljudem lahko tudi poslali vprašalnike. Vanje bi, že

Humoreska

V Mariboru se je pred dnevi začel festival Lent, na katerem se bo v 17 dneh zvrstilo preko 400 prireditev. Na njih se bo po napovedih organizatorjev zbralo skupno preko 300.000 obiskovalcev. V okviru festivala je bil tudi splavarski krst na Dravi, ki sta se ga udeležila tudi dva ministra: Anton Rop in Janko Razgoršek.

"Fantje, ali veste, zakaj sta prišla na krst splava, ki so ga spustili po Dravi, kar dva ministra?" je dan po splavarskem krstu pri maliči povprašal skladiščnik Rudi.

"Ne! Zakaj?"

"Zato, ker je to letošnja največja investicija v mariborskem gospodarstvu," se je zarežal Rudi. "Pa še to investicijo so spustili po Dravi!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Splavarski krst

"Teга smo že navajeni," je nadaljeval strugar Lojze. "Od leta 1990 do danes so naši pametni politiki in kvazimenedžerji "spustili po Dravi" že več kot 140 srednje velikih in velikih podjetij v Podravju, v katerih je bilo zaposlenih blizu 30.000 delavcev. Zakaj potem ne bi spustili po Dravi še enega splava?"

"Fantje, sedaj pa povejte, ali kdo ve, zakaj se je na obali Drave ob splavarskem krstu zbralo toliko ljudi?" je ponovno povprašal Rudi.

"Ne! Zakaj?"

"Ker so si prišli ogledat svojega direktorja," se je zopet zarežal Rudi. "V Mariboru in okolici je že 32.000 brezposelnih delavcev, njihov direktor pa je minister za delo, socialne zadeve in družino Anton Rop, saj jim on reže kruh!"

"Kruh jim že reže, kruh, samo presneto na tenko," se je v pogovor vključil rezkar Vili. "Ali ste že slišali, da je minister Anton Rop napovedal vojno delu na črno. Poslej bodo vsakemu delavcu, ki ga bodo zalotili pri delu na črno, ukinili denarno nadomestilo za čas brezposelnosti."

"To pa ni logično, saj so za zaposlovanje na črno krivi delodajalci, ki delavcev ne prijavijo. Zakaj ne bi raje kaznovali delodajalca, če bi pri njem zalotili delavce, ki so prisiljeni delati na črno?" je razburjeno vprašal Tone.

"To bi bilo zares bolj pošteno, vendar pa za ministra tudi bolj nevarno. Delodajalci imajo veliko denarja – denar pa je sveta vladar. Če bi minister za delo preveč ogrozil koristi delodajalcev, mu lahko hitro spodmaknejo stolček. Zato mora spretno krmariti med različnimi političnimi interesi" je dejal Vili.

"Krmariti pa naš minister za delo ne zna najbolje. To sem videl na svoje oči ob splavarskem krstu, kjer je na slepo udrihal z veslom po Dravi. Če mu ne bi pomagal minister za malo gospodarstvo in turizem Janko Razgoršek bi splav hitro nasedel ali pa se raztreščil na kakšni čeri," je dodal Lojze.

"Našemu ministru za delo tudi krmarjenje po političnih vodah ne gre nič bolje od rok kot krmarjenje po Dravi," se je ponovno zarežal skladiščnik Rudi. "Zadnje časa tako udriha po Svobodnih sindikatih, da se lahko s svojo politiko hitro znajde v mrtvem rokavu. Njegova pokojninska reforma pa se je že tako in tako raztreščila ob valu delavskega nezadovoljstva."

"Kljub vsemu pa upam, da bo minister Anton Rop kmalu zopet prišel splavarit na Dravo," je dejal strugar Lojze.

"Ali se ti ne zdijo takšne prireditve, ki so bolj ali manj namenjene samo promociji politikov, nepotrebno zapravljanje denarja?" je zanimalo Toneta.

"Naj stane, kolikor hoče. Glavno je, da minister Rop čimprej ponovno pride splavarit!"

"Le zakaj?" smo povprašali v en glas.

"Morda bo podobno kot domala vsa večja mariborska podjetja tudi njega "odnesla Drava", ali ne?"

turistična
agencija**ATRIS**

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA

STALNO BORZNO SPOROČILO

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/131-00-33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 16 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

BOHINJSKO JEZERO: – dve alpski počitniški hišici za po 6 oseb – kuhinja, kmečka dnevna soba, 3 spalnice, kopalnica – 100 m od jezera – cena 9.680 SIT na dan, upokojeenci imajo 10-% popust.

POKLJUKA: – počitniški dom MK, dve in štiriposteljni apartmaji, cena 7.600 oz. 9.000 SIT dnevno, turistična taksa ni vključena; – brunarica MK, dva povezana apartmaja za skupno 8 oseb. Cena za najem celotne brunarice je 18.500 SIT dnevno, turistična taksa ni vključena.

PLANICA: – počitniški dom – sobe, etažni TWC, polpenzion 3.600 SIT dnevno.

ROGLA: – apartmajski hiša, apartmaji za 4 do 6 oseb, manjši za 2 do 4 osebe.

KRANJSKA GORA: – počitniški dom, tri- in štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 4.000 SIT na dan, otroci do 7 let 30-% popust;

– garsonjera za 4 osebe – cena 6.800 SIT dnevno;

– počitniški dom v GALERSHAH, za 2 do 4 osebe, polpenzion 4400 SIT.

CATEŽ: – hišice za 5 oseb, bogata oprema, cena od 7.800 SIT dnevno.

PIRAN: – dvo- in štiriposteljni apartmaji, cena 7.500 oziroma 9.200 SIT dnevno.

MEŽAKLA: – počitniški dom, apartmaji za 4 osebe, 4000 SIT na dan. Pokličite g. Miroslava Birka na (061) 125-40-58.

PONUDBA VELJA PREVILOMA ZATEKOČI MESEC.

jevica, Štanjel, Križ, Lipica, k osilo, Vipava, ogled Vipavske kleti, degustacija in večerja za zabavo.

BELA KRAJINA: – ogled Metlike – pokrajinski muzej, muzej gasilstva na Slovenskem in vinska klet, obisk več domačij s prikazom domače obrti.

SLOVENSKO MORJE: – z obale, na in pod morjem – Strunjan, pomorski muzej v Piranu, ogled morskega življenja skozi stekleno dno posebne ladjice, picknic v Strunjanu – pojedina in zabavni orkester.

C. REZERVACIJE AVIJSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC**D. POČITNICE IN DOPUSTI 1998**

NOVIGRAD - KASTANJA: – bungalovi za 4 osebe z mini kuhinjo, dvema spalnica in TWC; hišice za 4 osebe, 7 ali 10 dni, cena 9.200 SIT.

PORTOROŽ – SEČA: – sobe ali apartmaji za 2 do 4 osebe, polpenzion 4.600 SIT.

SAVUDRIJA – RAVNA DOLINA: – počitniška hiša, opremljena za 7 oseb (kuhinja, kopalnica, 3 spalnice), cena od 8. junija do 30. julija 9.500 SIT na dan. Idealno za večjo družino ali dve manjši.

KRANJSKA GORA: – počitniški dom z osmimi sobami za 3 do 4 osebe, etažne sanitarie. Cena polpenzion je 4.350 SIT, otroci do 5 let 2.750 SIT.

CEROVEC pri SEMIČU: – Bela Krajina za miren dopust. Samostojna hiša z apartmajem za 2 do 4 osebe; kuhinja, kopalnica, jedilnica, spalnica in dnevna soba.

ANKARAN: – bungalovi za 3 ali 4 osebe, nočitev 1910 SIT, polpenzion 4400 SIT na osebo, otroci 3200 SIT.

VELI LOŠINJ: – počitniški dom, dvo-, tri- in štiriposteljne sobe. Termini so desetdnevni – 5., 15. in 25. v mesecu. Cena polpenzion je 4950 SIT na osebo, otroci do 12 let 3800 SIT.

POREČ – apartmaji LANTERNA: – dvosobni apartmaji z opremljeno kuhinjo, za 4 osebe, tedenski najem v sezoni 99.800 SIT.

POREČ – hoteli: – polpenzion v dvoposteljni sobi, 7 dni. Cena na osebo: Tamaris 52.400 SIT, Pical 55.800 SIT, Fortuna 64.700 SIT, Diamant 49.200 SIT, Kristal 49.600 SIT, Rubin 48.400 SIT, Delfin 39.600 SIT, Zorna 54.900 SIT.

ROVINJ – hotel Eden: – 7 dni, polpenzion v dvoposteljni sobi, cena 69.400 SIT na osebo (taksa je vključena v ceno).

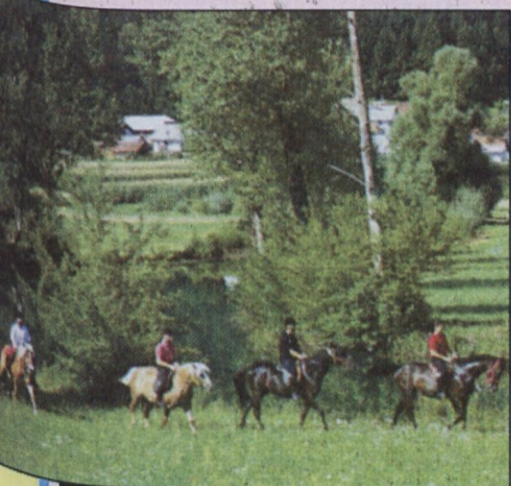
OTOK PAG – Stara Novalja: – privatno stanovanje, 7 dni. Cena najema: za 2 osebe 42.750 SIT, za 4 osebe 71.250 SIT, za 6 oseb 85.500 SIT.

OTOK HVAR – Jelsa: – apartmaji PINUS – za 4 osebe, cena najema za 7 dni je 96.900 SIT.

SAVUDRIJA – Montenegro: – hišice za 4 osebe, TWC, polpenzion 3.900 SIT na osebo, otroci do 10 let imajo 30 % popusta.

OTOK BRAČ – POSTIRA: – paviljoni Tamaris, dvoposteljne sobe – polpenzion 4.900 SIT na osebo.

ČRNA GORA VABI: – BUDVA – Slovenska plaža: – apartmaji, cena 7-dnevnega najema in letalski prevoz 62.000 SIT; hotel Aleksandar, 7 dni, polpenzion in letalski prevoz 93.000 SIT na osebo (prevoznik je Adria-Airways, vsako soboto).

DOLENJSKE TOPLICE – GOSTIŠČE RAČKA: športnorekreacijska ponudba, popusti v toplicah, ribolov, tenis, jahanje ali kolesarjenje. Dvo-, tri- ali štiriposteljne sobe (TWC in klima). Cena nočitev je 4.400 SIT, polpenzion 5.700 SIT.

B. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 3 obrokih.

Sindikalni izlet v POSOČJE: – Most na Soči, kosilo na rečni ladj, Kobarid – muzej 1. svetovne vojne na povratku ogled Vipavske kleti, pokušina vin in zabavni večer.

IDRIJA: – enodnevni izlet v Antonijev rov rudnika živega srebra, Kobarid muzej 1. svetovne vojne, prelaz Vršič, Kranjska Gora – pojedina in zabava.

VIPAVSKA DOLINA: – enodnevni izlet: Kostan-

PORTOROŽ – BELI KRIŽ: – štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 3800 SIT, otroci do 10 leta 2800 SIT – od 3 do 10 sob od 26. junija do 21. avgusta.

FIESA: – sobe s kopalnico za 3 ali 4 osebe, polpenzion, odrasli 5500 SIT, otroci do 10 let imajo 30 % popusta.

POREČ – hotel NEPTUN: – do 18. julija – akcija 7 = 6, 14 = 12 dni, otroci do 7 let gratis, brezplačen prevoz na otok Sv. Nikola.

OTOK MALI LOŠINJ – Nerezine: – stanovanje za 4 – 5 oseb. Termini praviloma vsako soboto, cena dnevnega najema od 29. avgusta do 12. septembra je 6.800 SIT, v sezoni pa 10.800 SIT. Idealne razmere za bivanje in kohanje.

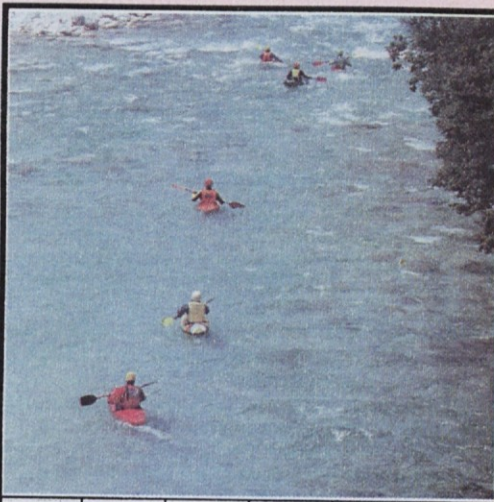
E. SEJMI

HANOVER – Home electronics, 26. do 30. avgusta in Informacijska in komunikacijska tehnika, letalski prevoz, 3 dni, cena 114.000 SIT; – IAA, gospodarska vozila, 5. do 19. septembra, 2 dni, cena 89.900 SIT (letalski prevoz).

Atris sprejema naročila sindikalnih organizacij za organizacijo dopustov v Sloveniji in ob celotni jadranski obali. Pravočasni dogovor o zakupu: nižja cena in plačilo na več obrokov!

Naročite katalog!

Metod Zalar, direktor borze

		POLOPICA Z MADAGASKARJA	IZGUBA TEŽE, KALO	POLITIČNA ČIŠČENJA	HRVAŠKA IGRALKA BEGOVIČ
KRASOTA					
VODITELJ OKTOBRSE REVOLUCIJE					
ANTIČNO MESTO V SIRIJI					
1					MEHKO USNJE IZ KOŽ DIVJADI

Avtor: Marko Bokalič	MALAJSKA BLAZNOST	KUČMA IZ VIDRINEGA KRZNA	MESTO NA GORENJSKEM	SERVIRNI PRTIČEK DROG PRI VOZU			BRIT. IGRALKA (Deborah)					2	POGOSTO MAKEDONSKO IME	LEBDEČI MORSKI ORGANIZMI	DOLGOLETNI JUGOSLOVANSKI VODITELJ	SRAMNI PAS (knjižno)	NINA IVANIČ	
SAMOVOLJEN OBLASTNIK, SAMODRŽEC							KIRURŠKA IGLA											
								SEVERNO-DALMATINSKI OTOK	AM. JAZZ GLASBENIK (Lionel)									
IGRALKA KORBAR							CRNO ZNAMENJE											
POTEŠENOST ŽEJE							NEDELJ. IZDAJA DELA											VELIK LEVI PRITOK DONAVE
TEKOČINA, KI REŠUJE ŽIVLJENJA																		
OLGA ČEHOV																		
OKRASNI PRIŠITEK NA KAPI								ST. MANJSA PROSTORINSKA MERA										
								TVORNIK										
CENE VIPOTNIK																		
ODPRTINA V ZIDU																		
SAVDSKI KRALJ																		

NAJBOLJŠI NIZOZEMSKI SAHIST (Jan)																		
NASPROTJE ZMAGE																		
PTIČ Z MOGOČNIM REPOM																		
OGULIN																		
PAUL NEWMAN																		

Nagradna križanka št. 25

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 25:

1:

2:

3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 13. julija letos.

Pravilna rešitev gesel iz 23. številke Nove Delavske enotnosti:

1. ANTON AŠKERC, 2. TAJDA LEKŠE, 3. KOŠUTNIK, 4. MIŠA MOLK.

Nagrado 5000 tolarjev prejme **Jože Jelen**, P. P. 16, 3322 Velenje.

Nagrado bomo poslali po pošti.

**IZHAJA VSAK PETEK!
BOGATE NAGRADE!**